

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W KATOWICACH**

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU
DLA NADLEŚNICTWA OLESNO**

**na okres gospodarczy
od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2028 r.**

**Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
Oddział w Warszawie**

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Warszawie Sękocin Stary ul. Leśników 21 05-090 Raszyn
tel. (22) 825 90 79, faks (22) 825 28 43 sekretariat@warszawa.buligl.pl www.buligl.pl NIP: 525-000-78-85

Wykonano na zlecenie
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach
Łódź 2018

Wykonawca
Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Warszawie
Wydział Produkcyjny w Łodzi
ul. Matejki 16, 91-402 Łódź, tel. 42 631-79-39

Kierownik Wydziału Produkcyjnego
Mariusz Gendek

Nadzór nad opracowaniem
Jacek Klusek – Zastępca Dyrektora Oddziału
Jerzy Chmurski – Inspektor Nadzoru

Prognozę opracował
Mariusz Gendek

1. WSTĘP	5
1.1. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	5
1.2. WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW I TERMINÓW	8
2. INFORMACJE OGÓLNE	11
2.1. PODSTAWA PRAWNA I ZAKRES PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA <i>PROJEKTU PLANU</i> NA ŚRODOWISKO	11
2.2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	15
2.3. ZAWARTOŚĆ PROJEKTU PLANU	16
2.4. GŁÓWNE CELE PROJEKTU PLANU	19
2.5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTAWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU <i>PLANU</i>	20
2.6. POWIĄZANIA PROJEKTU PLANU Z INNYMI DOKUMENTAMI, W TYM DOKUMENTAMI, DLA KTÓRYCH ZOSTAŁY PRZEPROWADZONE SOOŚ.....	27
2.7. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ <i>PROJEKTU PLANU</i> ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA.....	28
2.8. INFORMACJA O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	29
3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	30
3.1. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA.....	30
3.1.1. POŁOŻENIE NADLEŚNICTWA	30
3.1.2. LESISTOŚĆ.....	31
3.1.3. DOMINUJĄCE FUNKCJE LASÓW	32
3.1.4. GLEBY	32
3.1.5. WODY	33
3.1.6. KLIMAT	34
3.1.7. TYPY SIEDLISKOWE LASU	34
3.1.8. DRZEWOSTANY	35
3.1.9. FORMY OCHRONY PRZYRODY WYSTĘPUJĄCE NA GRUNTACH NADLEŚNICTWA..	37
3.1.10. SIEDLISKA PRZYRODNICZE	39
3.1.11. CHRONIONE GATUNKI ROŚLIN I ZWIERZĄT.....	40
3.2. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY PRZYRODY ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU.....	43
3.3. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU	44
4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000	456
4.1. WPŁYW ZAPISÓW PROJEKTU PLANU WYZNACZAJĄCYCH RAMY DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO.....	46
4.2. ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU PLANU NA OBSZARY NATURA 2000	46

4.2.1. ODDZIAŁYWANIE <i>PROJEKTU PLANU</i> NA OBSZAR NATURA 2000 SZUMIRAD PLH160020.....	47
4.2.2. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE <i>PROJEKTU PLANU</i> NA INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000 I SPÓJNOŚĆ SIECI NATURA 2000	56
4.3. ODDZIAŁYWANIE <i>PROJEKTU PLANU</i> NA ŚRODOWISKO	57
4.3.1. ODDZIAŁYWANIE NA INNE FORMY OCHRONY PRZYRODY WYZNACZONE NA TERENIE NADLEŚNICTWA	57
4.3.2. ODDZIAŁYWANIE NA GATUNKI CHRONIONE ROŚLIN I ZWIERZĄT	58
4.3.3. ODDZIAŁYWANIE NA SIEDLISKA PRZYRODNICZE.....	67
4.3.4 ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI.....	68
4.3.5. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ	68
4.3.6. ODDZIAŁYWANIE NA WODĘ	70
4.3.7. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE	70
4.3.8. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI	701
4.3.9. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ.....	71
4.3.10. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT	72
4.3.11. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE	72
4.3.12 ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI I DOBRA KULTURY MATERIALNEJ	74
4.3.13 ZESTAWIENIE ZBIORCZE WPŁYWU <i>PROJEKTU PLANU</i> URZĄDZENIA LASU NA ŚRODOWISKO	74
5. ROZWIĄZANIA I WNIOSKI DO <i>PROJEKTU PLANU</i>	75
5.1. PRZEWIDYWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE I OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ <i>PROJEKTU PLANU</i>	75
5.2. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZASTOSOWANYCH W <i>PROJEKCIE PLANU</i> ..	78
5.3. WNIOSKI KOŃCOWE	79
6. LITERATURA.....	81

1. WSTĘP

1.1. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognozę sporządzono zgodnie z umową zawartą między Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Warszawie, a Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Katowicach, na sporządzenie *Projektu Planu Urządzenia Lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Olesno na lata 2019 – 2028*.

Podstawą prawną wykonania *Prognozy* jest ustawa z 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska, oraz ocenach oddziaływania na środowisko* i wynikający z tej ustawy obowiązek uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości *Prognozy*.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano głównie metody analiz przestrzennych polegające na analizie danych zamieszczonych w *projekcie Planu*, a w szczególności w opisach taksacyjnych, bazach danych i na mapowych warstwach numerycznych. Dane o występowaniu gatunków uzyskano z nadleśnictwa, inwentaryzacji przyrodniczej w Lasach Państwowych z 2006-2007 r., SDF i PZO obszaru Natura 2000, dokumentacji dotyczących rezerwatów – w tym planów ochrony rezerwatów, obserwacji podczas prac terenowych oraz innych opracowań. Ocenę wyników analiz oparto głównie na wiedzy eksperckiej oraz na informacjach zawartych w stosownych publikacjach naukowych. Przyjęto zasadę, że prezentacja wyników analiz ma formę macierzy.

Projekt Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Olesno zawiera treści zawarte w *ustawie o Lasach* i stosownym rozporządzeniu Ministra, a uszczegółowione w *Instrukcji Urządzania Lasu*. Składa się z elaboratu, *Programu ochrony przyrody*, wykazów szczegółowych oraz map o różnej skali i treści.

Główne cele planowania urządzeniowego lasu zawarte są w *Instrukcji urządzenia lasu*. W Nadleśnictwie Olesno głównym celem zapisanym w *projekcie Planu* jest prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej: *Trwale zrównoważona gospodarka leśna to, wg ustawy o lasach, gospodarka zmierzająca do wykorzystania lasów w sposób zapewniający trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego i zdolności do wypełniania teraz i w przyszłości wszystkich ważnych funkcji ochronnych, gospodarczych i socjalnych, bez szkody dla innych ekosystemów*.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie objętym *projektem Planu* (czyli w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej), ustalonych na różnych szczeblach, należy spełnianie wymogów określonych w ustawie o ochronie przyrody, dyrektywach unijnych, konwencjach, programach i politykach.

Nadleśnictwo Olesno obejmuje powierzchnię 20188,29 ha gruntów Skarbu Państwa, w tym 19872,58 ha powierzchni leśnej. Podzielone zostało na 3 obręby leśne (Olesno, Zębowice i Szumirad) i 13 leśnictw (Sternalice, Boroszków, Radłów, Siedem Źródeł, Grodzisko, Leśna, Chudoba, Osiecko, Pruszków, Szumirad, Trzebiszyn, Radawka, Ligota Turawska). Położone jest na obszarze dwóch województw. Przeważająca część należy do województwa opolskiego, a niewielki wschodni fragment do województwa śląskiego.

Na obszarze nadleśnictwa znajdują się 2 rezerваты, 1 obszar Natura 2000, 1 obszar chronionego krajobrazu, 2 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (poza gruntami nadleśnictwa), 14 użytków ekologicznych, 19 pomników przyrody (w tym 8 poza gruntami nadleśnictwa), 8 stref ochrony (wokół gniazd bielika *Haliaeetus albicilla* są 4 strefy ochrony całorocznej i 2 strefy ochrony okresowej; dla bociana czarnego *Ciconia nigra* wyznaczono 1 strefę ochrony całorocznej i 1 strefę ochrony okresowej). Zinventaryzowano 11 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I *Dyrektywy siedliskowej* (6 leśnych i 5 nieleśnych). Nie stwierdzono, aby działania zapisane w *projekcie Planu* mogły znacząco negatywnie wpływać na cele ochrony którejkolwiek z wyżej wymienionych form ochrony przyrody, chronione gatunki zwierząt i roślin, ani chronione siedliska.

W ramach oddziaływania ustaleń *Planu* na środowisko przeanalizowano również:

- oddziaływanie na ludzi. Stwierdzono brak negatywnego oddziaływania zapisów *projektu Planu* na ludzi, w dłuższej perspektywie jest pozytywny,
- oddziaływanie na różnorodność biologiczną na 3 poziomach: genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym. Nie stwierdzono, by zapisy *projektu Planu* mogły znacząco negatywnie oddziaływać na różnorodność biologiczną,
- oddziaływanie na wodę – ustalenia *projektu Planu* nie wpływają negatywnie na wody znajdujące się na terenie nadleśnictwa,
- oddziaływanie na powietrze – nie stwierdzono negatywnego wpływu zapisów *projektu Planu* na powietrze atmosferyczne,
- oddziaływanie na powierzchnię ziemi – nie stwierdzono, aby zapisy *projektu Planu* negatywnie wpływały na powierzchnię ziemi,
- oddziaływanie na krajobraz – oddziaływanie *projektu Planu* na krajobraz jest neutralne, w dłuższej perspektywie jest potencjalnie pozytywne przy zastosowaniu uwag zawartych w *Programie ochrony przyrody*,

- oddziaływanie na klimat – *Plan* oddziałuje nieznacznie pozytywnie na klimat ze względu na kształtowanie ekosystemu leśnego, który w widoczny sposób wpływa na łagodzenie warunków klimatycznych,
- oddziaływanie na zasoby naturalne – głównym celem planowania urzędniowego jest zapewnienie trwałości i ciągłości użytkowania zasobów przyrodniczych, głównie odnawialnego surowca, jakim jest drewno. Realizacja *Planu* ma pozytywny wpływ na trwałość i ciągłość użytkowania zasobów przyrodniczych,
- oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej – nie stwierdzono negatywnego oddziaływania.

Hipotetyczny brak realizacji *projektu Planu* mógłby nieść za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Sporządzanie *projektu Planu* jest wymogiem ustawowym, z którego nie można zrezygnować. Brak realizacji *projektu Planu* mogłoby spowodować niekontrolowane użytkowanie zasobów drzewnych, opóźnienie w procesach przebudowy drzewostanów, ekspansję gatunków obcych, zanikanie cennych siedlisk antropogenicznych (łąki, pastwiska) i specyficznych niszy ekologicznych oraz ograniczenie dostaw na rynek cennego surowca odnawialnego, jakim jest drewno.

Analizę rozwiązań alternatywnych i wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w *Programie ochrony przyrody*, natomiast wariantowanie lokalizacyjne - na etapie tworzenia *planów cięć rębných* i *przedrębnych*. Wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów *projektu Planu* odbywał się podczas spotkania Komisji Założeń *Planu* oraz spotkań wykonawcy z przedstawicielami Nadleśnictwa i RDLP w Katowicach. Ostateczne ustalenia będą podjęte na Naradzie Techniczno-Gospodarczej. W KZP i na NTG biorą udział również przedstawiciele społeczeństwa, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz organizacji ekologicznych.

Po przeanalizowaniu zapisów zawartych w *projekcie Planu* uznano, że *projekt Planu Urzędnia Lasu* dla Nadleśnictwa Olesno nie wpływa znacząco negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000. Projekt ten uwzględnia potrzeby ochrony przyrody, a realizacja jego zapisów wpłynie pozytywnie na stan środowiska na obszarze objętym opracowaniem – szczególnie dotyczy to zabiegów związanych z przebudową drzewostanów. W *projekcie Planu* nie przewidziano realizacji żadnych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. Zdecydowanie negatywne skutki

miałoby odstąpienie od realizacji *projektu Planu* i zaniechanie wykonania przewidzianych w nim działań.

1.2. WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW I TERMINÓW

W niniejszej Prognozie zastosowano zwroty i skróty wymagające bliższego objaśnienia.

Baza danych	Baza w formacie *.mdb (MS Access) zawierająca szczegółowe dane opisu lasu wykonanego w trakcie prac nad planem urządzenia lasu, zawierająca również planowane zabiegi gospodarcze. Baza ta jest po zatwierdzeniu planu importowana do bazy SILP w nadleśnictwie.
BULiGL	Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
CP	Czyszczenia późne – zabiegi wykonywane w drzewostanach w wieku między 10 a 20 lat oraz w podroście polegające na rozluźnieniu zwarcia i usunięciu z drzewostanów niekorzystnych składników.
CW	Czyszczenia wczesne – zabiegi pielęgnacyjne wykonywane w uprawach w celu poprawy jakości rosnącego drzewostanu, polegające na kształtowaniu składu gatunkowego i usuwaniu elementów niepożądanych.
DP	Dyrektywa ptasia (habitatowa) – jest to potoczna nazwa dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa. Gatunki wymienione w załączniku I tej dyrektywy podlegają specjalnym środkom ochrony dotyczącym ich naturalnego siedliska w celu zapewnienia im przetrwania oraz reprodukcji na obszarze ich występowania.
DS	Dyrektywa siedliskowa – jest to potoczna nazwa dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, będącej elementem prawa Unii Europejskiej. Załącznik II tej dyrektywy zawiera gatunki roślin i zwierząt ważne dla wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony.
DSZ	Dyrektywa szkodowa - jest to potoczna nazwa Dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu
GDN	Wyselekcjonowane drzewostany rębne dobrej jakości i prawidłowego pochodzenia, wyznaczone do pozyskania nasion, objęte normalnym użytkowaniem rębnym.
GIS	System Informacji Geograficznej
IOL	Instrukcja Ochrony Lasu. Dokument branżowy, wprowadzony zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, zawierający wytyczne i zasady wykonywania ochrony drzewostanów przed działaniem szkodliwych czynników. Opisuje metody zapobiegania, wykrywania i zwalczania gradacji owadów, zagrożeń powodowanych przez grzyby itp.
IUL	Instrukcja Urządzania Lasu. Dokument branżowy wprowadzony zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, określający sposób wykonania oraz zawartość Planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa, a także sposób przeprowadzania konsultacji społecznych w trybie Komisji Techniczno-Gospodarczych.
KDO	Klasa do odnowienia – drzewostan użytkowany w poprzednim okresie rębnią złożoną, w którym nie uzyskano zadowalającego pokrycia przez młode pokolenie (do 30% przy rębniach stopniowych i gniazdowych, do 50% przy częściowych).
KO	Klasa odnowienia – drzewostan użytkowany rębnią złożoną, w którym młode pokolenie występuje na co najmniej 30% (przy rębniach stopniowych i gniazdowych) lub 50% (przy rębniach częściowych).

KPZL	Krajowy Program Zwiększania Lesistości
KPP	Komisja Projektu Planu
KZP	Komisja Założeń Planu. Narada z udziałem społeczeństwa, przed rozpoczęciem prac urzędzeniowych, mająca na celu ustalenie wytycznych do sporządzania <i>Planu</i> .
LMN	Leśna Mapa Numeryczna
LP	Lasy Państwowe
MŚ	Ministerstwo Środowiska
NTG	Narada Techniczno-Gospodarcza. Kolejna narada mająca na celu ocenę gospodarki nadleśnictwa w ubiegłym 10-leciu oraz przyjęcie zaproponowanych ustaleń <i>Planu</i> Urządzenia Lasu odnośnie gospodarki na bieżące 10-lecie.
Obszar n-ctwa	Obszar działania w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa
OCHK	Obszar chronionego krajobrazu
OOŚ	Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.
OSO	Obszar Specjalnej Ochrony (ptaków)
OZW	Obszar o znaczeniu wspólnotowym, uznany przez Komisję europejską, przed zatwierdzeniem jako SOO.
PCK	Polska Czerwona Księga (obejmująca rośliny lub zwierzęta)
PGL Lasy Państwowe	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
POP	Program ochrony przyrody
Poprawki i uzupełnienia	Dodatkowe wprowadzanie sadzonek, wykonywane w uprawach i młodnikach, w których z różnych przyczyn powstały luki i przerzedzenia.
Prognoza	Prognoza oddziaływania na środowisko i Obszary Natura 2000 <i>Planu</i> urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Olesno.
Projekt Planu	Planu Urzędzenia Lasu dla Nadleśnictwa Olesno na okres 01.01. 2019–31.12. 2028 przed zatwierdzeniem przez Ministra.
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PTOP	Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
PUL	Plan Urzędzenia lasu
Rb I	Rębnia zupełna. Zgodnie z ZHL jest to sposób zagospodarowania lasu polegający na usunięciu drzewostanu na całej powierzchni obejmującej maksymalnie 6 ha, w celu wprowadzenia gatunków światłożądnych, zgodnych z siedliskiem.
Rb II	Rębnia częściowa. Zgodnie z ZHL jest to sposób zagospodarowania lasu polegający na wycinaniu drzewostanu stopniowo, poprzez kilka rozłożonych w czasie cięć przerzedzających drzewostan. Rębnię tę stosuje się w celu odnowienia naturalnego gatunków cienoznośnych, rosnących w formie w miarę jednolitych drzewostanów lub w celu stopniowego odświeżania występującego pod okapem drzewostanu w miarę równomiernego odnowienia gatunków cienoznośnych (Db, Bk itp.).
Rb III	Rębnia gniazdowa. Jest to sposób zagospodarowania lasu polegający na wycinaniu w drzewostanach rębnych niewielkich, maksymalnie 50 arowych powierzchni (gniazd), zajmujących łącznie 30–40% powierzchni drzewostanu, w celu wprowadzenia na nich gatunków cienoznośnych, oraz usuwaniu po pewnym czasie (10–20 lat) reszty drzewostanu w celu wprowadzenia gatunków światłożądnych.
Rb IV	Rębnia stopniowa. Polega na stosowaniu w drzewostanie różnego rodzaju cięć, zależnie od wewnętrznego zróżnicowania siedliskowego, występujących gatunków drzew a także obecności i wieku młodego pokolenia. Rębnia ma na celu otrzymanie w efekcie lasu o zróżnicowanej strukturze wiekowej, przestrzennej i gatunkowej.

RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
SDF	Standardowe Formularze Danych Obszarów NATURA 2000
Siedliska i gatunki „naturowe”	Siedliska i gatunki wymienione w Załączniku I lub II Dyrektywy Siedliskowej, a także Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, dla których ochrony tworzy się obszary Natura 2000.
SILP	System Informatyczny Lasów Państwowych – baza danych i oprogramowanie służące bieżącej pracy, planowaniu i kontroli w nadleśnictwie.
SOO	Specjalny Obszar Ochrony (siedlisk)
SOOŚ	Strategiczna Ocena Oddziaływania Na Środowisko – postępowanie w sprawie ustalenia wpływu projektów, programów, strategii na środowisko, a w szczególności na Obszary Natura 2000.
SIWZ	Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia
TD	Typ Drzewostanu – określa przyszły (w wieku dojrzałości drzewostanu) skład gatunków głównych. Najczęściej zapisywany jest np. w postaci So-Db, co oznacza, że dojrzały drzewostan powinien składać się głównie z dębów z udziałem sosny.
TP	Trzebienie wczesne i późne zabiegi pielęgnacyjne wykonywane w drzewostanach starszych
TW	w celu poprawy jakości drzewostanu, polegające na usuwaniu elementów szkodliwych i poprawianiu warunków wzrostu cennych składników drzewostanów.
Teren- n-ctwa	Grunty Skarbu Państwa pozostające pod zarządem Lasów Państwowych
TSL	Typy siedliskowe lasu – określają potencjalną produktywność siedliska, ustalane są na podstawie żyzności i wilgotności gleby.
WDN	Wyłączone drzewostany nasienne – wybrane, dojrzałe drzewostany o najlepszych cechach fenotypowych, przeznaczone do pozyskania nasion, wyłączone z użytkowania rębego.
WZS	Wojewódzkie Zespoły Specjalistyczne
ZHL	Zasady Hodowli Lasu. Zestaw wytycznych dla leśnictwa, w randze instrukcji zatwierdzonej zarządzeniem Dyrektora Generalnego LP, zawierający opis czynności i sposobów postępowania w różnych aspektach gospodarki leśnej. Zawiera opis sposobów zagospodarowania lasu, rębni oraz kryteriów ich stosowania, sposoby prowadzenia pielęgnacji lasu, zasady postępowania przy odnawianiu lasu itp.
Typy siedlisk leśnych:	
Bśw	Bór świeży
Bw	Bór wilgotny
Bb	Bór bagienny
BMśw	Bór mieszany świeży
BMw	Bór mieszany wilgotny
BMb	Bór mieszany bagienny
LMśw	Las mieszany świeży
LMw	Las mieszany wilgotny
LMb	Las mieszany bagienny
Lśw	Las świeży
Lw	Las wilgotny
OI	Ols
Olj	Ols jesionowy
Lł	Las łęgowy
św	świeży (wariant uwilgotnienia)

w	wilgotny (wariant uwilgotnienia)
b	bagienny (wariant uwilgotnienia)
Siedliska przyrodnicze występujące w Nadleśnictwie Olesno:	
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe
91D0*	Bory i lasy bagiennie (*siedlisko priorytetowe)
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>
3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne
7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe; *siedlisko priorytetowe)
3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników
Skróty nazw gatunków drzew:	
Bk	Buk pospolity <i>Fagus sylvatica</i>
Brz	Brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i>
Db	Dąb <i>Quercus</i> sp.
Dbc	Dąb czerwony <i>Quercus rubra</i>
Gb	Grab pospolity <i>Carpinus betulus</i>
Jd	Jodła pospolita <i>Abies alba</i>
Jrz	Jarząb pospolity <i>Sorbus aucuparia</i>
Js	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>
Jw	Klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>
Kl	Klon pospolity <i>Acer platanoides</i>
Lp	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>
Md	Modrzew europejski <i>Larix decidua</i>
Ol	Olsza czarna <i>Alnus glutinosa</i>
So	Sosna zwyczajna <i>Pinus sylvestris</i>

2. INFORMACJE OGÓLNE

2.1. PODSTAWA PRAWNA I ZAKRES PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

Prognozę oddziaływania na środowisko zwaną dalej *Prognozą* sporządzono zgodnie z umową, zawartą między Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Katowicach, a Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Warszawie. Przedmiotem *Prognozy* jest projekt *Planu Urządzenia Lasu* dla Nadleśnictwa Olesno zwany dalej *projektem Planu*. Jest to podstawowy dokument regulujący prowadzenie gospodarki leśnej na terenie nadleśnictwa. Obowiązek sporządzania *Planu urządzenia lasu* wynika wprost z ustawy z 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2017 r. poz. 788, z 2018 r. poz. 650, 651, 1479, 1507), która w art. 7.1.

zawiera zapis: *Trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według Planu urządzenia lasu. Plan urządzenia lasu wg art. 6.1.6. jest to: Podstawowy dokument gospodarki leśnej opracowywany dla określonego obiektu, zawierający opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej.*

Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty *polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, lub planów, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000.* Podstawą prawną jest art. 46 ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, 1566, 1999, z 2018 r. poz. 810, 1089). Art. 51 powyższej ustawy mówi, że organ sporządzający plan wykonuje *Prognozę* zawierającą elementy:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

Prognoza przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres *Prognozy* został zapisany w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, po wcześniejszym uzgodnieniu zakresu i stopnia szczegółowości z Regionalnymi Dyrekcjami Ochrony Środowiska w Opolu oraz z PWIS w Opolu. Ustalony zakres jest zgodny z art. 51 ust. 2, oraz uwzględnia zapisy ust. 1 i 2 ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania

na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, 1566, 1999, z 2018 r. poz. 810, 1089) i obejmuje wszystkie elementy wymienione w tym przepisie prawnym.

Podstawowe akty prawne, na podstawie których sporządzono niniejszą *Prognozę* to:

- ustawa z 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, 1566, 1999, z 2018 r. poz. 810, 1089),
- ustawa z 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614),
- ustawa z 13 kwietnia 2007 r. *o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie* (Dz. U. z 2018 r. poz. 954),
- ustawa *o lasach* z 28 września 1991 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 788, z 2018 r. poz. 650, 651, 1479, 1507),
- ustawa *Prawo ochrony środowiska* z 27 kwietnia 2001 r., (Dz. U. z 2018 r. poz. 799, 1356, 1479, 1564, 1590, 1592, 1648),
- ustawa *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* z 27 marca 2003 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073, 1566, z 2018 r. poz. 1496, 1544),
- ustawa *prawo geodezyjne i kartograficzne* z 17 maja 1989 r. (Dz.U. z 1989 r., nr 30, poz. 163),
- ustawa *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* z 3 lutego 1995 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1161),
- ustawa *Prawo łowieckie* z 18 grudnia 1995 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1295, z 2018 r. poz. 50, 650, 651),
- ustawa *o ochronie przeciwpożarowej* z 24 sierpnia 1991 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 620),
- ustawa *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* z 23 lipca 2003 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2187, z 2018 r. poz. 10),
- rozporządzenie Rady Ministrów z 9 listopada 2010 r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz.U. 2016 poz. 71),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. *w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków* (Dz.U. 2011 nr 25 poz. 133), ze zmianami wprowadzonymi rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2012 r. (Dz.U. 2017 poz. 1416),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. *w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000* (Dz.U. 2010 nr 77 poz. 510), ze zmianami wprowadzonymi:

rozporządzeniem z 12 sierpnia 2012 r. (Dz.U. 2012 poz. 1041) i rozporządzeniem z 8 listopada 2013 r. (Dz.U. 2013 poz. 1302),

- rozporządzenie Ministra Środowiska z 30 kwietnia 2008 r. *w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku* (Dz.U. 2008 nr 82 poz. 501),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz.U. 2016 poz. 2183),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej roślin* (Dz.U. 2014 r. poz. 1409),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej grzybów* (Dz.U. 2014 r. poz. 1408),

prawo Wspólnotowe:

- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa,
- Dyrektywa Rady 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzanym środowisku naturalnemu,
- Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

2.2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Zgodnie z art. 51. ust. 1 ustawy OOS, *informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu*. Głównym czynnikiem oddziaływującym na środowisko są zaplanowane w *Planie* zabiegi gospodarcze. Analizę wpływu zabiegów na środowisko wykonuje się w oparciu o dane o środowisku przyrodniczym. Są to stanowiska rzadkich i chronionych gatunków, siedliska przyrodnicze, formy ochrony przyrody. Analizę dokonuje się za pomocą technik GIS celem uzyskania analiz przestrzennych, a także zestawiając w tabeli dane o planowanych zabiegach. Analizy przestrzenne polegają na nałożeniu warstwy zaplanowanych zabiegów na np. warstwy stanowisk rzadkich i chronionych gatunków, potencjalnych stanowisk występowania tych gatunków, siedlisk przyrodniczych, warstwy obszarowych form ochrony

przyrody. Otrzymana mapa służy do wytypowania potencjalnych obszarów konfliktowych. Obszary te analizuje się pod kątem wpływu zaplanowanego zabiegu na wyżej wymienione elementy przyrodnicze. Dla wytypowanych obszarów konfliktowych wykonuje się tabele w formie wykazów i zestawień. Otrzymuje się je na podstawie kwerend do bazy danych nadleśnictwa. Zawierają one wykazy wydzieleń leśnych w odniesieniu do określonych obszarów konfliktowych z wyszczególnionymi rodzajami zabiegów oraz powierzchnią tych zabiegów. Wyniki analiz przedstawia się w macierzach danych.

Zabiegi grupuje się na: rębnie (z podziałem na formy rębni), cięcia pielęgnacyjne (TP, TW, CW, CP i CP-P) i pozostałe zabiegi na zrębach i uprawach (odnowienia, pielęgnacje). Łączna powierzchnia zaplanowanych zabiegów, to w zasadzie powierzchnia dwóch pierwszych grup: rębni i cięć pielęgnacyjnych.

Oceny poszczególnych parametrów środowiska oraz wpływu *Planu* na te parametry są oceną ekspercką, wynikającą z przeprowadzonych analiz i uzyskanych tabel i zestawień.

W *Prognozie* przytoczono zestawienia i tabele zamieszczone z *Programu ochrony przyrody* i *elaboratu*. Ze względu na konieczność zachowania logicznego układu niniejszego opracowania odwoływano się do tabel i zapisów *projektu Planu*, bez ich szczegółowego przytaczania w *Prognozie*.

2.3. ZAWARTOŚĆ PROJEKTU PLANU

Zawartość *projektu Planu* określa Instrukcja Urządzania Lasu (IUL) z 2011 r. Ogólne wytyczne zamieszczone w IUL zostały uszczegóławiane i zmodyfikowane w trakcie KZP i NTG.

Projekt Planu składa się z następujących części składowych:

- dane inwentaryzacji lasu,
- analiza gospodarki leśnej w minionym okresie,
- *Program ochrony przyrody*,
- część planistyczna.

Części te zebrane są w następujących tomach:

Elaborat zawierający:

- ogólny opis nadleśnictwa i charakterystykę lasów,
- zestawienia zbiorcze danych inwentaryzacyjnych (raporty w formie tabel i wykazów),
- analizę gospodarki leśnej w minionym okresie gospodarczym,

- podstawy gospodarki przyszłego okresu, w tym cele i zasady trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w lasach wielofunkcyjnych oraz przewidywane sposoby ich realizacji,
- określenie etatów cięć użytkowania głównego,
- zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania głównego (rębnego i przedrębnego),
- zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu, odnowienia lasu oraz pielęgnowania upraw i młodników,
- określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej,
- określenie kierunkowych zadań z zakresu gospodarki łowieckiej,
- określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym dotyczących turystyki i rekreacji.

Program ochrony przyrody nadleśnictwa obejmujący:

- kompleksowy opis stanu przyrody w nadleśnictwie,
- podstawowe zadania z zakresu ochrony przyrody i sposoby realizacji tych zadań,
- opis walorów kulturowych, historycznych i turystycznych regionu,
- mapę walorów przyrodniczo-kulturowych.

Szczegółowe dane inwentaryzacyjne są zebrane dla każdego obrębu w oddzielny tom, w skład którego wchodzi:

- opis taksacyjny lasu,
- zestawienia i tabele zbiorcze,

Osobnym tomem dla każdego obrębu są plany zawierające:

- wykaz projektowanych cięć rębnych,
- wykaz projektowanych cięć przedrębnych,
- wykaz wskazań gospodarczych w zakresie hodowli lasu.

Niezbędnym elementem składowym *projektu Planu* są mapy tematyczne w różnej skali:

- mapy gospodarcze w skali 1: 5 000,
- mapa przeglądowa drzewostanów i projektowanych cięć rębnych w skali 1: 25 000,
- mapa przeglądowa siedlisk w skali 1: 25 000,
- mapa przeglądowa ochrony lasu w skali 1: 25 000,
- mapa sytuacyjno-przeglądowa funkcji lasu w skali 1: 25 000,
- mapa przeglądowa gospodarki łowieckiej w skali 1: 25 000,

- mapa przeglądowa ochrony przeciwpożarowej w skali 1: 25 000,
- mapa sytuacyjno-przeładowa zagospodarowania rekreacyjnego w skali 1: 25 000,
- mapa sytuacyjna obszaru w granicach terytorialnego zasięgu nadleśnictwa w skali 1: 50 000,
- mapa sytuacyjno-przeładowa walorów przyrodniczo-kulturowych nadleśnictwa w skali 1: 50 000.

Głównymi elementami *projektu Planu*, podlegającymi ocenie wpływu na środowisko są zaprojektowane zadania i wskazania gospodarcze. Zadania gospodarcze są wynikiem podsumowania wszystkich prac w nadleśnictwie. Zostają one wyszczególnione w decyzji Ministra Środowiska o zatwierdzeniu *projektu Planu*. Wskazania gospodarcze są propozycją wykonania czynności w każdym konkretnym wydzieleniu, w celu osiągnięcia założeń i celów *projektu Planu*.

Tab. 1. Przedstawienie stopnia szczegółowości wskazań gospodarczych, zadań i innych ustaleń *projektu Planu*

Rodzaj zabiegu lub zapisu w <i>projekcie Planu</i>	Szczegółowość informacji zapisana w <i>projekcie Planu</i>	Możliwe negatywne oddziaływanie	Opis	Skala (% pow. nadl.)
Etat cięć użytków rębnych i przedrębnych	Dla całego nadleśnictwa	Możliwe do stwierdzenia w przypadku zatwierdzenia etatu znacznie przekraczającego możliwości przyrostowe drzewostanów – oznaczałoby to negatywny wpływ na zasoby przyrody	Określa maksymalną możliwą do pozyskania miąższość drewna w całym okresie obowiązywania <i>projektu Planu</i> .	100%
Etat pielęgnowania drzewostanów	Dla całego nadleśnictwa	Brak spodziewanego wpływu wielkości etatu na środowisko	Określa powierzchnię przewidzianą do pielęgnowania, jaką trzeba obowiązkowo wykonać w 10-leciu.	100%
Odnawianie	Do konkretnego wydzielenia	Negatywne - w przypadku stosowania składów gatunkowych niezgodnych	Odnawianie drzewostanów wiąże się z ich uprzednim użytkowaniem. Grunt leśny, w myśl ustawy o lasach powinien być w ciągu 5 lat od wycięcia, odnowiony	11,57%
Rębnia I	Do konkretnego wydzielenia	Może być negatywne dla populacji niektórych gatunków i siedlisk, zależnie od liczby stanowisk. Pozytywne w przypadku niektórych gatunków (np. lerka, lelek)	Użytkowanie rębnią I wiąże się z usunięciem 95% powierzchni drzewostanu (maksymalnie jednorazowo do 4 ha).	7,19%
Rębnia II, III i IV	Do konkretnego wydzielenia	Może być negatywne dla populacji w przypadku realizacji rębni w okresie lęgowym	Użytkowanie polegające na częściowym lub stopniowym usuwaniu drzewostanu znad młodego pokolenia w trakcie dość długiego okresu czasu, a także w celu wprowadzenia młodego pokolenia w ramach przebudowy drzewostanów.	5,56%

Rodzaj zabiegu lub zapisu w projekcie Planu	Szczegółowość informacji zapisana w projekcie Planu	Możliwe negatywne oddziaływanie	Opis	Skala (% pow. nadl.)
Składy gatunkowe upraw	Zapis odnoszący się nie do konkretnego wydzielenia, lecz do typów siedliskowych lasu w ramach TD	Może być negatywne jedynie w przypadku stosowania składów gatunkowych niezgodnych z typem lasu	Zaplanowane zgodnie z <i>Zasadami Hodowli Lasu</i> dla każdego TSL składy gatunkowe są realizowane w terenie podczas odnawiania lasu. Dla siedlisk chronionych w granicach Obszarów N2000 przyjęto specjalne składy gatunkowe	11,57%
Zalecenia zamieszczone w Programie ochrony przyrody	Zasadniczo ogólne zapisy, w pewnych przypadkach odniesienie do konkretnych wydzieleni	Zapisy z <i>Programu ochrony przyrody</i> mają na celu wzmocnienie pozytywnego wpływu gospodarki leśnej na środowisko	Zapisy różnego typu: pozostawianie martwego drewna, pozostawianie kęp drzewostanu itp. Zalecenia te mają zazwyczaj charakter wskazań fakultatywnych	100%

2.4. GŁÓWNE CELE PROJEKTU PLANU

Cele i zadania urządzania lasu określone zostały w rozdziale I *Instrukcji Urządzania Lasu*. Celem podstawowym, zdefiniowanym w *projekcie Planu*, jest *zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi koniecznymi funkcjami lasu*.

Cele szczegółowe to:

- wyznaczenie kierunku dalszego planowania, rozpoznanie i ustalenie głównych funkcji lasu,
- ustalenie rozmiaru i lokalizacji działań gospodarczych tak, aby w aspekcie długookresowym zachować trwałość zasobów leśnych,
- rozpoznanie walorów przyrodniczych oraz zaproponowanie postępowania gospodarczego, uwzględniającego wymogi ochrony tych walorów,
- celem średniookresowym *Planu*, jest zapewnienie osiągnięcia przez drzewostany kolejnych faz rozwojowych, zgodnych z naturalnym cyklem rozwoju ekosystemu leśnego, z jednoczesnym zapewnieniem jak najlepszej jego jakości,
- celem długookresowym określonym w *Planie*, jest utrzymanie ekosystemu leśnego w stanie dynamicznej równowagi, stabilnego i spełniającego możliwie wiele funkcji. Jest to realizowane przez określenie typów drzewostanów (celu hodowlanego), jako podstawowego oraz przez dobór właściwych sposobów zagospodarowania lasu.

Wymienione cele *projektu Planu* będą realizowane poprzez:

- dostosowywanie składów gatunkowych biocenoz leśnych do warunków biotopu w trakcie naturalnych bądź kierowanych procesów przebudowy,
- uwzględnienie, na etapie projektowania zadań, potrzeby ochrony cennych elementów środowiska. Elementy te zostały opisane w *Programie ochrony przyrody*. Są to: obszary i obiekty prawnie chronione; chronione gatunki flory i fauny wraz z miejscami ich występowania; obiekty nieobjęte ochroną prawną ważne dla zachowania różnorodności biologicznej,
- zabezpieczenie takiej ilości zasobów leśnych, która zapewnia prawidłową relację między zapotrzebowaniem rynku na ekologiczny surowiec – drewno, a zapewnieniem trwałego przyrostu zasobów leśnych. Należy to realizować poprzez wyważenie wielkości pozyskania w stosunku do przyrostu oraz przestrzeganie zoptymalizowanych etatów użytkowania,
- preferowanie, w ekonomicznie i przyrodniczo uzasadnionych przypadkach, naturalnego procesu odnawiania lasu, a także jak najpełniejszego wykorzystywania naturalnych procesów zachodzących w drzewostanach,
- w lasach ochronnych wykonywanie zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu,
- uwzględnianie, na każdym etapie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki, społecznych i ochronnych zapotrzebowań.

Projekt Planu uwzględnia wielofunkcyjność lasów. Sporządzony został tak, by jego realizacja w efekcie korzystnie wpłynęła na stan środowiska. Ewentualne niekorzystne oddziaływanie niektórych zabiegów na elementy środowiska będzie miało charakter lokalny i krótkotrwały.

2.5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTAWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU *PLANU*

SZCZEBEL MIĘDZYNARODOWY

Na najwyższym poziomie – międzynarodowym uzgodnienia i porozumienia z zakresu m. in. ochrony środowiska zapadają w postaci konwencji. Konwencje te są następnie ratyfikowane przez poszczególne kraje.

Najważniejsze z konwencji ratyfikowanych przez Polskę to:

Konwencja o różnorodności biologicznej (konwencja z Rio)

Konwencja ustanowiona 5 czerwca 1992 r., ratyfikowana przez Polskę 13 grudnia 1995 r. Przyjęto trzy cele konwencji: ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystania zasobów genetycznych. Przy podejmowaniu postanowień i konkretnych działań równie ważne jest zachowanie całego bogactwa przyrodniczego, jak zaspokajanie potrzeb obecnych i przyszłych pokoleń ludzi, przy przestrzeganiu zasady dzielenia się korzyściami z wykorzystania zasobów ze społecznościami, które te zasoby udostępniają. Każde państwo ma suwerenne prawo do korzystania z własnych zasobów przyrodniczych, zgodnie z prowadzoną polityką, która zawarta jest w krajowej strategii różnorodności biologicznej i stosownym programie działań.

Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (konwencja berneńska)

Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, sporządzona 19 września 1979 r. w Bernie, ratyfikowana przez Polskę 13 września 1995r. Celem konwencji jest stworzenie warunków do ochrony szczególnie zagrożonych gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk. Lista tych gatunków znajduje się w załącznikach do konwencji, a poszczególne kraje, które ratyfikowały konwencję mogą tę listę w uzasadnionych przypadkach ograniczać.

Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (konwencja bońska)

Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt z 23 czerwca 1979 r., ratyfikowana przez Polskę 1 maja 1996 r. Celem konwencji jest ochrona wędrownych gatunków zwierząt stanowiących niezastąpiony element środowiska naturalnego. Dla celów ich ochrony konieczne są zgodne działania wszystkich państw posiadających jurysdykcję nad obszarami, w których te zwierzęta przebywają.

Konwencja Waszyngtońska (CITES)

Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem, sporządzona 3 marca 1971r., ratyfikowana przez Polskę 12 grudnia 1989r. Celem konwencji jest ochrona dziko występujących populacji zwierząt i roślin gatunków zagrożonych wyginięciem poprzez kontrolę, monitoring i ograniczanie międzynarodowego handlu nimi, ich rozpoznawalnymi częściami i produktami pochodnymi, zapewnienie międzynarodowej współpracy na rzecz ograniczania nielegalnego handlu

okazami gatunków zagrożonych wyginięciem, podnoszenie świadomości na temat presji człowieka na dziko żyjące gatunki roślin i zwierząt.

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

W art. 11 jest mowa że: *Przy ustalaniu i realizacji polityk i działań Unii, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi ochrony środowiska.*

Aktami prawa wprowadzającymi w życie ustalenia Traktatu są dyrektywy. W zakresie ochrony przyrody, na terenie nadleśnictwa mają zastosowanie głównie trzy dyrektywy. Są to wspomniane już poprzednio Dyrektywa Ptasia (DP), Dyrektywa Siedliskowa (DS) oraz Dyrektywa Szkodowa (DSZ).

Dyrektywa Ptasia

Celem dyrektywy jest ochrona przed wyginięciem wszystkich występujących w stanie dzikim populacji ptaków, prawne uregulowanie odłowu i handlu osobników, przeciwdziałanie nieakceptowanym metodom ich odłowu i zabijania. W załączniku I wymienione są gatunki, dla których tworzone są Obszary Specjalnej Ochrony (OSO).

Dyrektywa Siedliskowa

Celem dyrektywy jest ochrona siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt (poza ptakami). Ochronę tę zapewnia się poprzez tworzenie Specjalnych Obszarów Ochrony (SOO), czyli obszarów obejmujących określone typy siedlisk przyrodniczych lub siedliska gatunków, zapewniających zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu chronionych elementów.

Dyrektywa ptasia razem z dyrektywą siedliskową stanowią podstawę prawną tworzenia sieci Natura 2000.

Dyrektywa Szkodowa

Dyrektywa ma na celu określenie sposobów postępowania oraz zapobiegania skutkom szkód w środowisku. W zakresie ujętym *Planem*, dyrektywa odnosi się do szkody jako "mierzalnej, negatywnej zmiany w zasobach naturalnych lub mierzalnego osłabienia użyteczności zasobów naturalnych". Szkada oznacza również „szkodę wyrządzoną gatunkom chronionym, a także szkodę zaistniałą w siedliskach przyrodniczych. Przez szkodę rozumie się dowolną szkodę mającą znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony takich siedlisk lub gatunków”.

Sporządzanie *Prognozy*, jako elementu procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dążeniem do ustalenia, czy i w jaki sposób zapisy *Planu* mogą naruszać wymogi DSZ.

SZCZEBEL KRAJOWY

Podstawowymi dokumentami wyznaczającymi ramy dla ochrony środowiska przyrodniczego szczebla krajowego są akty prawne w postaci konstytucji, ustaw i rozporządzeń wykonawczych, oraz polityki, strategii i programy krajowe.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Podstawowe zadania z zakresu ochrony przyrody zawarte są w najwyższym dokumencie państwowym. W art. 5. jest mowa że: *Rzeczpospolita Polska (...) zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.*

Art. 31 stanowi: *Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.*

Art. 74 stanowi:

1. *Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.*
2. *Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych.*
3. *Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska.*
4. *Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.*

Art. 86 stanowi: *Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa.*

Ustawa o ochronie przyrody

Ustawa ta jest głównym aktem prawnym regulującym ochronę przyrody w Polsce. Ustawa o ochronie przyrody z 2004 r., kilkakrotnie nowelizowana, zawiera przeniesienie prawodawstwa unijnego do przepisów prawa krajowego, zwłaszcza w aspekcie sieci Natura 2000. Ustawa ta w Art. 2. ust 1. stanowi: *Ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: 1) dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; 2) roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; 3) zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; 4) siedlisk przyrodniczych; 5) siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; 6) tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; 7) krajobrazu; 8) zieleni w miastach i wsiach; 9) zadrzewień.*

Ustawa o lasach

Główny akt prawny regulujący gospodarkę leśną w lasach wszystkich form własności. Gospodarka w lasach jest prowadzona na podstawie *Planu urządzenia lasu*, czyli podstawowego dokumentu regulującego prowadzenie gospodarki leśnej na terenie nadleśnictwa. Obowiązek sporządzania *Planu Urządzenia Lasu* wynika wprost z ustawy, gdzie w art. 7.1. jest mowa, że: *Trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu (...)*. Wg art. 6. ust. 1. pkt 6. plan urządzenia lasu to: *podstawowy dokument gospodarki leśnej opracowywany dla określonego obiektu, zawierający opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej*. Założeniem ustawy jest więc to, że plan urządzenia lasu, zatwierdzony przez Ministra Środowiska, zawiera wytyczne do prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. Wg art. 6 ust. 1 pkt a. *trwale zrównoważona gospodarka leśna – działalność zmierzająca do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania, teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych ochronnych, gospodarczych i socjalnych funkcji na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym, bez szkody dla innych ekosystemów*.

Trwale zrównoważona gospodarka leśna, wg definicji ustawy o lasach, odpowiada w założeniach zrównoważonemu użytkowaniu zasobów, zdefiniowanemu w ustawie o ochronie przyrody, wobec czego można uznać, że zatwierdzenie *Planu* przez Ministra Środowiska jest potwierdzeniem, że dokument ten realizuje cele ochrony przyrody.

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko

Ustawa ta zawiera szczegółową normalizację postępowania w zakresie procedury podejmowania decyzji, o wpływie planów lub przedsięwzięć na środowisko. *Plan* jest również dokumentem, który podlega procedurze oceny oddziaływania na środowisko (opisanej w rozdziale 3.1).

W zakresie objętym *Planem* konieczne jest upewnienie się, czy jego zapisy nie stwarzają zagrożenia wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000. Ponadto ustawa reguluje, w jaki sposób zapewniony musi być udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji, oraz jakie informacje i w jaki sposób mogą być udostępniane społeczeństwu.

Realizacja zadań z zakresu ochrony przyrody ustalonych w aktach prawnych (ustawy, rozporządzenia), odbywa się między innymi przez sporządzanie krajowych strategii, polityk i planów. Do takich opracowań na szczeblu krajowym należą:

Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016r.

Dokument ten określa ogólne cele prowadzenia polityki państwa w zakresie ochrony przyrody i wdrażania idei zrównoważonego rozwoju. W ustaleniach w zakresie gospodarki leśnej odnosi się głównie do 4 problemów:

- zalesiania gruntów zgodnie z krajowym programem zwiększania lesistości, przy uwzględnieniu wymogów ochrony przyrody,
- utrzymania lub przywracania zdolności retencyjnych lasów,
- dostosowania składów gatunkowych drzewostanów do siedliska,
- zwiększania różnorodności genetycznej i gatunkowej biocenoz leśnych.

Polityka leśna Państwa z 1997r.

Dokument wyznaczający ogólne ramy prowadzenia gospodarki leśnej, szczególnie w okresie jej przechodzenia z modelu surowcowego na model *proekologicznej i zrównoważonej ekonomicznie, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej*. Jest to realizowane przez szereg działań, z których najważniejsze to:

- zwiększanie zasobów drzewnych i lesistości,
- poprawa stanu i ochrona lasu tak, aby mogły one w szerszy sposób spełniać różnorodne funkcje,
- zwiększanie różnorodności genetycznej i gatunkowej biocenoz leśnych oraz różnorodności ekosystemów w kompleksach leśnych,
- opracowanie i wdrożenie programu odbudowy małej retencji wodnej,
- uregulowanie stanu zwierzyny do poziomu niezagrażającego celom hodowli i ochrony lasu,
- zapewnienie w oparciu o ustawę o ochronie przyrody, ustawę o lasach oraz ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ochrony wszystkim lasom, a szczególnie najcenniejszym ekosystemom oraz kluczowym i rzadkim elementom biocenoz leśnych.

Krajowy program zwiększania lesistości. Aktualizacja 2014 r.

Dokument planistyczny określający cele, zasięg i sposób powiększania powierzchni leśnej kraju, w początkowych założeniach do ok. 30% w 2020 r., 33% w 2050 r. Program

operuje gminą, jako podstawową jednostką, dla której określone są wskaźniki preferencji zalesienia.

Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej

Dokument został opracowany jako efekt wdrażania w życie konwencji z Rio. Realizację ustaleń *Strategii* prowadzi się poprzez:

- uwzględnianie potrzeb ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej podczas zalesiania gruntów rolnych,
- zachowanie pełni zmienności drzew leśnych,
- pełne oparcie gospodarki leśnej na racjonalnych podstawach przyrodniczych,
- skuteczną ochronę i umiarkowane użytkowanie ekosystemów wodno-błotnych w lasach,
- ukształtowanie stref przejścia (ekotonów) na skrajach lasu,
- ochronę obszarów wrażliwych na zmiany sposobu gospodarowania, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej,
- zapewnienie ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej w procedurach urządzania, zagospodarowania i ochrony lasu,
- skuteczną ochronę i umiarkowane użytkowanie różnorodności biologicznej w lasach niepaństwowych,
- skuteczną edukację przyrodniczo-leśną społeczeństwa.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej.

Dokument określa wymagania dobrej praktyki leśnej. Polegają one na:

- ochronie gatunków, miejsc ich występowania i rozrodu,
- zwiększaniu ilości martwego drewna,
- ochronie śródleśnych zbiorników, cieków wodnych, torfowisk, źródlisk, utrzymywaniu śródleśnych enklaw,
- ochronie miejsc pamięci narodowej i kultu religijnego,
- przy prowadzeniu działań z zakresu gospodarki leśnej należy odpowiednio planować zabiegi względem regionalnych uwarunkowań przyrodniczych i stanu środowiska przyrodniczego. Promuje się odnowienia naturalne drzewostanów i zwiększanie ich różnorodności gatunkowej, pozostawianie kęp starodrzewów,
- obostrzeniach względem stosowania środków chemicznych metod ochrony lasu.

2.6. POWIĄZANIA PROJEKTU PLANU Z INNYMI DOKUMENTAMI, W TYM DOKUMENTAMI, DLA KTÓRYCH ZOSTAŁY PRZEPROWADZONE SOOŚ

Charakter gospodarki leśnej i projektowanych zabiegów, polegających na wykonaniu określonych czynności w konkretnych, niewielkich płatach przestrzeni (wydzieleniach leśnych), determinuje znaczną suwerenność zapisów projektu *Planu*. *Plan* nie jest dokumentem, który w znacznym stopniu wiązałby się z innymi dokumentami planistycznymi. Są jednak uwarunkowania, w których założenia *Planu* dość istotnie są modyfikowane. Do takich uwarunkowań należą przede wszystkim dziedziny:

Ochrona przyrody

Najważniejszymi dokumentami planistycznymi powiązanymi z projektem *Planu* są plany ochrony dla form ochrony przyrody, wynikające z *ustawy o ochronie przyrody*. W obszarze oddziaływania projektu *Planu* istniejącymi formami ochrony przyrody, posiadającymi plany ochrony są:

- ❖ rezerwy przyrody. Na terenie Nadleśnictwa Olesno znajdują się dwa rezerwy przyrody. Obydwa posiadają plany ochrony:
 - rezerwat przyrody *Kamieniec* – posiada plan ochrony do 2035 r. (Dz. Urz. Woj. Op. z 2016 r., poz. 1880) z późniejszymi zmianami (Dz. Urz. Woj. Op. z 2017 r., poz. 2846),
 - rezerwat przyrody *Smolnik* – posiada plan ochrony do 2033 r. (Dz. Urz. Woj. Op. z 2014 r., poz. 1861).
- ❖ obszary Natura 2000. Na terenie nadleśnictwa znajduje się jeden obszar Natura 2000, posiada on plan zadań ochronnych
 - OZW Szumirad PLH160020 – posiada plan zadań ochronnych do 2037 r. (Dz. U. Woj. Op. z 2018 r., poz. 478).

Planowanie przestrzenne

Ustalenia *projektu Planu* wiążą się także z miejscowymi *Planami zagospodarowania przestrzennego* gmin. W istniejących planach określone są m.in. obszary przeznaczone do zalesienia lub przekształcenia gruntów. *Projekt Planu* nie przewiduje zalesiania gruntów nieleśnych. Nie stwierdzono także by miejscowe *Plany zagospodarowania przestrzennego* gmin wpływały na integralność lasów pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Olesno.

Na integralność lasów nadleśnictwa będzie mieć wpływ obecnie projektowana obwodnica Olesna drogi ekspresowej S11. Obecnie realizowany jest etap I projektu inwestycji – Studium Techniczno-Ekologiczno-Środowiskowe dla budowy obwodnicy Olesna. Inwestycja jest na etapie wyboru wariantu przebiegu obwodnicy.

Plany urządzenia lasu sąsiednich nadleśnictw

Z projektem *Planu* powiązane są również plany urządzenia lasu nadleśnictw przylegających bezpośrednio do kompleksów leśnych Nadleśnictwa Olesno: Kluczbork, Wieluń, Lubliniec, Opole, Turawa oraz w mniejszym stopniu nadleśnictw, których kompleksy leśne nie przylegają bezpośrednio do kompleksów nadleśnictwa: Kłobuck i Herby. Zatwierdzone Plany urządzenia posiadają wykonane *Strategiczne Oceny Oddziaływania na Środowisko*. Powiązanie planów następuje poprzez ustalenie granicy pomiędzy nadleśnictwami. W miejscach gdzie istnieje sąsiedztwo kompleksów leśnych dokonano analizy występowania chronionych siedlisk przyrodniczych i gatunków. Nie stwierdzono, by zabiegi przewidziane w *projekcie Planu* dla Nadleśnictwa Olesno mogły w sposób negatywny wpłynąć na wartości przyrodnicze sąsiednich nadleśnictw.

2.7. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ *PROJEKTU PLANU* ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Analizę skutków realizacji projektu *Planu* powinno się przeprowadzić zgodnie z zakresem czasowym dokumentu, czyli pod koniec okresu jego obowiązywania (10 lat). Każdorazowo należy również monitorować skutki gospodarki leśnej przy wykonywaniu cięć pielęgnacyjnych i rębnych. Analizę należy przeprowadzić na Naradzie Techniczno-Gospodarczej, która odbędzie się w trakcie sporządzania kolejnego planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Olesno. Powinna ona objąć następujące elementy:

- strukturę powierzchniową drzewostanów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk stanowiących przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000,
- wykonanie zadań określonych decyzją Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu w wymiarze powierzchniowym,
- wykonanie zleconych zadań z zakresu ochrony przyrody w obszarach Natura 2000 w okresie realizacji planu urządzenia lasu,
- zmiany struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów całego nadleśnictwa w efekcie realizacji Planu,
- dostosowanie się do zaleceń *Planu* (formy rębni, projektowane składy upraw, zalecenia wynikające z *Programu*) a w przypadku zmian *Planu* wynikających z niniejszej *Prognozy* – dostosowania się do tych ustaleń.

2.8. INFORMACJA O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Nadleśnictwo Olesno położone jest w odległości ok. 61 km od najbliższej granicy państwa. Ze względu na lokalny charakter działań zapisanych w projekcie *Planu*, nie stwierdza się, aby możliwe było transgraniczne oddziaływanie *projektu Planu* na środowisko.

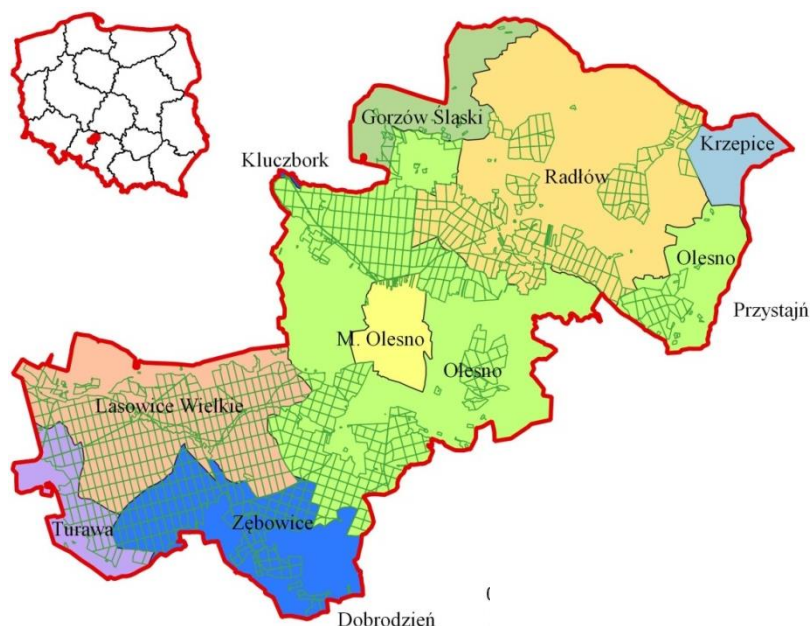
3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

3.1. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

Szczegółowe opisanie stanu środowiska na terenie nadleśnictwa znajduje się w *Elaboracie* oraz *Programie ochrony przyrody*. W niniejszej *Prognozie* przytoczono jedynie najbardziej istotne informacje dotyczące opisywanego nadleśnictwa.

3.1.1. POŁOŻENIE NADLEŚNICTWA

Nadleśnictwo Olesno położone jest na obszarze dwóch województw. Przeważająca część należy do województwa opolskiego, a niewielki wschodni fragment usytuowany w zasięgu terytorialnym gminy Krzepice należy do województwa śląskiego. Obszar nadleśnictwa znajduje się na terenie czterech powiatów i dziesięciu gmin. Powierzchnia nadleśnictwa wg stanu na 1 stycznia 2019 r. wynosi 20188,29 ha (z czego na grunty leśne przypada 19872,58 ha).

Ryc. 1. Obszar Nadleśnictwa Olesno z naniesionymi granicami administracyjnymi

Nadleśnictwo Olesno położone jest według regionalizacji fizyczno-geograficznej (Kondracki 2014, zmodyfikowane przez Solon i in. 2014) na obszarze:

- ❖ Prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego (31):
 - ◇ Podprowincji Niziny Środkowopolskiej (318)

- Makroregionu Niziny Śląskiej (318.5)
 - Mezoregionu Równiny Opolskiej (318.57).
- ❖ Prowincji Wyżyny Polskie (34)
 - ◇ Podprowincji Wyżyny Śląsko-Krakowskiej (341)
 - Makroregionu Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej (341.2)
 - Mezoregionu Wyżyny Wieluńskiej (341.21)
 - Mezoregionu Obniżenia Liswarty-Prosny (341.22)
 - Mezoregionu Progu Woźnickiego (341.23)
 - Mezoregionu Progu Herbskiego (341.24)
 - Mezoregionu Obniżenia Krzepickiego (341.26)

Regionalizacja przyrodniczo-leśna (Zielony, Kliczkowska 2012) lokalizuje nadleśnictwo na granicy dwóch krain: Małopolskiej i Śląskiej. Kraina Małopolska obejmuje wschodnią część nadleśnictwa. Zajmuje ona 22% terytorium Polski, dlatego jest silnie zróżnicowana. Potencjalną roślinność naturalną stanowią łąki subkontynentalne, głównie w odmianie małopolskiej, bory mieszane i szereg typów lasów charakterystycznych dla danych mezoregionów. Nadleśnictwo w obrębie tej krainy leży w mezoregionie Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej, w którym dominują krajobrazy roślinne łąk i dąbrów świetlistych. W zachodniej części mezoregionu spotkać można łąki i buczyny pomorskie w odmianie śląsko-wielkopolskiej.

Kraina Śląska obejmuje zachodnią część nadleśnictwa. Dominują tu naturalne krajobrazy taras nadzalewowych-akumulacyjnych i naturalne krajobrazy średniogórskie-erozyjne. Nadleśnictwo w obrębie tej krainy leży w mezoregionie Borów Stobrawskich, w którym przeważają krajobrazy roślinne borów i borów mieszanych, nieco mniej jest ubogich dąbrów środkowoeuropejskich i łąk.

3.1.2. LESISTOŚĆ

Według ewidencji gruntów lesistość obszaru znajdującego się w terytorialnym zasięgu Nadleśnictwa Olesno wynosi 45,30%, biorąc pod uwagę zarówno lasy państwowe jak i lasy innych własności. Według danych GUS (2017) lesistość Polski wyniosła 29,5%, lesistość woj. opolskiego 26,6%, a woj. śląskiego 31,9%.

3.1.3. DOMINUJĄCE FUNKCJE LASÓW

Lasy nadleśnictwa dzielą się wg dominujących funkcji lasu:

- lasy gospodarcze, w których dominująca jest funkcja gospodarcza, przy zachowaniu ciągłości spełniania przez las pozostałych funkcji, zajmują 12 229,24 ha,
- lasy ochronne – o dominującej funkcji ochronnej, ale z zapewnieniem możliwości racjonalnego użytkowania, zajmują 7 097,16 ha,
- lasy rezerwatowe – położone na terenie rezerwatów, zajmują 55,7 ha.

Określenie dla każdego drzewostanu dominującej funkcji lasu ma na celu ukierunkowanie działań prowadzonych w tych drzewostanach. Działania w lasach rezerwatowych regulują zapisy w *Planach ochrony rezerwatów*. Przewidują one wykonanie zabiegów ochronnych, których celem jest zachowanie przedmiotów ochrony. Zalecenia z *Planów ochrony* uwzględnia się w *projekcie Planu*. W lasach ochronnych gospodarkę leśną projektuje się w sposób zapewniający ciągłość pełnienia przez nie ustalonych funkcji ochronnych. Działania w lasach gospodarczych ukierunkowane są na uzyskanie celu gospodarczego, w postaci surowca drzewnego, przy zachowaniu zasad trwałości lasu oraz respektowaniu pozaprodukcyjnych funkcji lasu.

3.1.4. GLEBY

W Nadleśnictwie Olesno występuje 13 typów i 38 podtypów gleb, zgodnie z obowiązującą *Klasyfikacją gleb leśnych Polski* (Biały i in. 2000). Dominują gleby rdzawe stanowiące 52,51% ogółu obszaru. Gleby bielcowe pokrywają 31,22% terenu, gleby opadowoglejowe 8,73%. Pozostałe dziesięć typów gleb zajmuje łącznie 1461,82 ha, co stanowi 7,54% ogółu gleb w Nadleśnictwie Olesno. Szczegółowy opis warunków glebowo-siedliskowych Nadleśnictwa Olesno zawiera Operat glebowo-siedliskowy opracowany przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Krakowie, wg stanu na 01.01.2004 roku.

3.1.5. WODY

Cały obszar zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Olesno należy do zlewni Odry (Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej 2007). Zlewnia ta na omawianym obszarze obejmuje prawobrzeżne dorzecza rzek tj.: Warty, **Stobrawy** i Małej Panwi, wraz z ich systemami rzecznyymi (rzeki płynące w granicy zasięgu terytorialnego nadleśnictwa wyróżniono pogrubioną czcionką):

- I rzędu: Odra
 - II rzędu: Warta (P)
 - III rzędu: **Prosna** (L)
 - IV rzędu: **Piaska** (L)
 - IV rzędu: **Dopływ ze Skrońska** (L)
 - III rzędu: **Liswarta** (L)
 - IV rzędu: **Piskara** (L)
 - V rzędu: **Dopływ spod Wichrów** (P)
 - IV rzędu: **Młynówka Kuczobska** (L)
 - IV rzędu: **Łomnica** (L)
 - V rzędu: **Prąd** (L)
 - VI rzędu: **Potok Borecki** (P)
 - VI rzędu: **Dopływ spod Karmonek Starych** (L)
 - VI rzędu: **Kuczobski Potok** (P)
 - V rzędu: **Potok Sowczycki** (L)
 - II rzędu: **Stobrawa** (P)
 - III rzędu: **Wilcza Woda** (P)
 - V rzędu: **Bzinica** (P)
 - V rzędu: **Pieklisko** (P)
 - III rzędu: **Dopływ spod Olesna** (P)
 - III rzędu: **Młynówka** (P)
 - IV rzędu: **Wysoka** (L)
 - IV rzędu: **Dopływ spod Kol. Świercze** (P)
 - III rzędu: **Bogacica** (L)
 - III rzędu: **Budkowiczanka** (L)
 - IV rzędu: **Dopływ z Laskowic** (L)
 - IV rzędu: **Bystrzyna** (L)
 - V rzędu: **Dopływ z Szumiradu** (P)
 - V rzędu: **Radawka** (L)
 - V rzędu: **Dopływ w Ryczku** (L)
 - V rzędu: **Dopływ spod Wachowa** (P)
 - IV rzędu: **Dopływ w Chudobie** (L)
 - IV rzędu: **Dopływ z Łowoszowa** (P)
 - IV rzędu: **Brynica** (L)
 - V rzędu: **Bierdziańska Woda** (P)
 - II rzędu: Mała Panew (P)
 - III rzędu: **Libawa** (P)
 - IV rzędu: Pruskowski Potok (P)
 - V rzędu: **Pruszkówka**
 - V rzędu: **Kaława**

Północna oraz południowo-wschodnia część Obrębu Olesno odwadniana jest przez kanały i rzeki wchodzące w skład dorzeczy rzeki **Liswarty** i **Proсны**, które bezpośrednio znajdują ujście do rzeki Warty (poza granicami zasięgu nadleśnictwa). Pozostałe południowo-zachodnie obszary Obrębu Olesno oraz zdecydowana większość Obrębów: Zębowice i Szumirad (ok. 80-90% zasięgu obrębów) w ich części północnej, odwadniane są przez kanały i rzeki wchodzące w skład dorzecza rzeki **Stobrawa** (bezpośrednio uchodzi do Odry), z których największą i najistotniejszą rzeką jest **Budkowiczanka**. Pozostałe, stosunkowo niewielkie, południowe obszary Obrębów: Zębowice i Szumirad, odwadniane są przez kanały i rzeki wchodzące w skład dorzecza rzeki **Libawa**, która uchodzi do Małej Panwi (poza granicami zasięgu nadleśnictwa).

W obszarze Nadleśnictwa Olesno znajdują się dwa tzw. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP). Są to *Zbiornik Częstochowa (W) nr 325* i *Dolina kopalna Kluczbork nr 324*. Do GZWP zaliczane są naturalne zbiorniki wodne znajdujące się pod powierzchnią ziemi.

3.1.6. KLIMAT

Nadleśnictwo Olesno położone jest w południowo-zachodnim krańcu Regionu Środkowopolskiego (Woś 1993). Region ten cechuje się 61 dniami w roku z pokrywą śnieżną, 25 XI jest pierwszym dniem pokrywy śnieżnej, 40 dni jest z mrozem. Średnio przez 252 dni jest dodatnia temperatura, 39 dni jest pogodnych 128 pochmurnych, 167 dni jest z opadem.

Szczegółową charakterystykę klimatu nadleśnictwa zawierają dane meteorologiczne zamieszczone m.in. w *Banku Danych o Lasach, Atlasie klimatu Polski* (Lorenc 2005), *Klimacie Polski...*(Kożuchowski 2011). Średnia roczna temp. wynosi 8 °C, średnia roczna temp. okresu wegetacyjnego kształtuje się na poziomie 16 °C. Okres wegetacyjny trwa przez 210-220 dni. Średnia roczna suma opadów wynosi 600 mm, przy czym na okres wegetacyjny przypada średnio 200 mm. Średnioroczna wilgotność względna powietrza osiąga 80%. Zima termiczna trwa przez 50-60 dni, lato termiczne 90 dni.

3.1.7. TYPY SIEDLISKOWE LASU

Wśród typów siedliskowych lasu w nadleśnictwie dominują siedliska borowe. Zajmują niecałe 79% obszaru nadleśnictwa. Lasowe zajmują 21%, a siedliska olsowe i łąkowe łącznie pokrywają niecałe 0,5% terenu. Bór mieszany świeży (BMśw) jest zdecydowanym dominantem wśród typów siedliskowych lasu. Pokrywa ponad 44% obszaru. Na drugim i trzecim miejscu pod względem zajmowanego areału jest bór świeży (Bśw) oraz bór

mieszany wilgotny (BMw). Każdy z nich pokrywa niecałe 17% terenu. Las mieszany świeży (LMśw) i las mieszany wilgotny (LMw) stanowią 97% całkowitego areалу zajmowanego przez siedliska lasowe. Pozostałe dwa, tj. las świeży (Lśw) i las wilgotny (Lw) pokrywają niecałe 0,5% obszaru nadleśnictwa.

Tab. 3. Typy siedliskowe lasu na gruntach Nadleśnictwo Olesno

TSL	Olesno		Zębowice		Szumirad		Nadleśnictwo	
	Pow. [ha]	Udział [%]	Pow. [ha]	Udział [%]	Pow. [ha]	Udział [%]	Pow. [ha]	Udział [%]
BŚW	1384,07	17,97%	1573,41	25,24%	300,3	5,52%	3257,78	16,81%
BW	80,1	1,04%	10,74	0,17%			90,84	0,47%
BB					1,18	0,02%	1,18	0,01%
BMŚW	2736,63	35,52%	2269,24	36,40%	3582,16	65,80%	8588,03	44,31%
BMW	1457,46	18,92%	1283,22	20,58%	522,09	9,59%	3262,77	16,83%
BMB	4,14	0,05%	6,27	0,10%	4,64	0,09%	15,05	0,08%
LMŚW	657,12	8,53%	521,45	8,36%	834,9	15,34%	2013,47	10,39%
LMW	1315,15	17,07%	511,51	8,20%	121,26	2,23%	1947,92	10,05%
LMB	0,73	0,01%	5,56	0,09%	15,44	0,28%	21,73	0,11%
LŚW	25,88	0,34%	4,25	0,07%			30,13	0,16%
LW	16,28	0,21%	16,4	0,26%	25,43	0,47%	58,11	0,30%
OL	24,66	0,32%	27,95	0,45%	30,75	0,56%	83,36	0,43%
OLJ					2,49	0,05%	2,49	0,01%
LŁ	1,9	0,02%	4,31	0,07%	3,03	0,06%	9,24	0,05%
Σ	7704,12	100%	6234,31	100%	5443,67	100%	19382,10	100%

3.1.8. DRZEWOSTANY

Na obszarze Nadleśnictwa Olesno zinwentaryzowano łącznie 53 gatunki drzew i krzewów. Spośród nich 14 należy do grupy gatunków panujących. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna. Panuje na blisko 18 tys. ha. Następnie dęby *Quercus spp.* (Db, Db.s) na 423 ha, brzoza brodawkowata *Betula pendula* 317 ha, olsza czarna *Alnus glutinosa* blisko 244 ha, buk pospolity *Fagus sylvatica* niespełna 120 ha, modrzew europejski *Larix decidua* 86 ha, świerk pospolity *Picea abies* 59 ha, grab pospolity *Carpinus betulus* niespełna 14 ha. Pozostałe gatunki panują na obszarach do kilku ha.

W Nadleśnictwie Olesno wymiar bogactwa gatunkowego zależy od wieku drzewostanu. W grupie powyżej 80 lat dominują drzewostany jedno i dwugatunkowe. Występują one na ponad 90% gruntów. W grupie drzewostanów do 40 lat sytuacja jest odmienna, 53% gruntów pokrywają drzewostany trzy i więcej gatunkowe. Jest to efekt przyjmowania w następujących po sobie planach urządzenia lasu coraz bardziej złożonych

typów drzewostanu. Celem tego działania jest tworzenie drzewostanów odpornych na czynniki abiotyczne, biotyczne i antropogeniczne poprzez ich unaturalnianie.

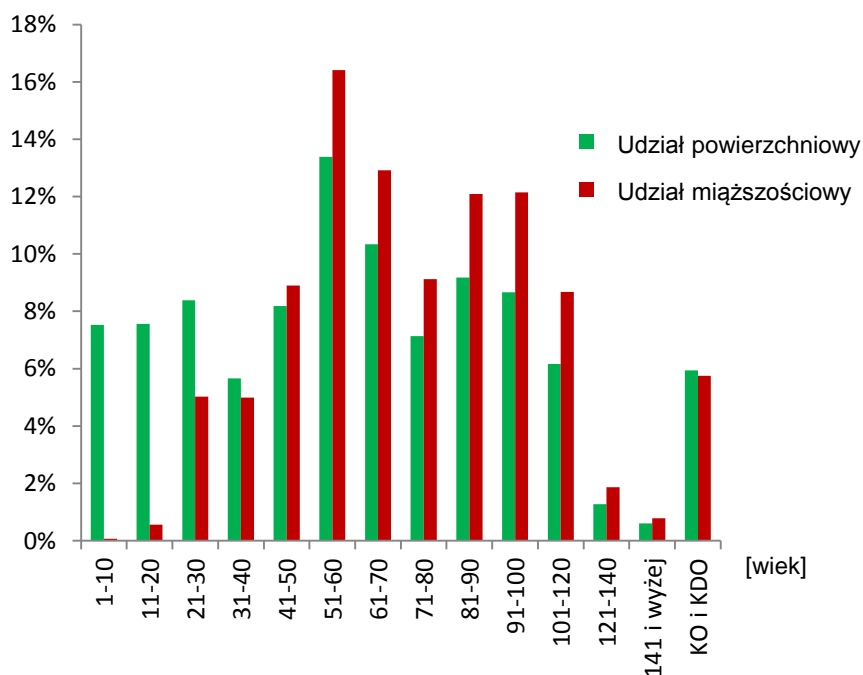
Tab. 4. Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m³] drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego

	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Jednostka	Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤ 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo OLESNO	jednogatunkowe	ha	1302,75	4404,33	4335,18	10042,26	52,4
		m ³	248921	1521809	1587773	3358503	63,0
	dwugatunkowe	ha	1322,11	1880,33	1192,22	4394,66	22,9
		m ³	167757	621015	412235	1201007	22,5
	trzygatunkowe	ha	1436,60	867,30	409,55	2713,45	14,1
		m ³	108511	280821	140800	530132	9,9
	cztero- i więcej gatunkowe	ha	1524,23	344,25	160,80	2029,28	10,6
		m ³	78475	106825	62525	247825	4,6
	łącznie	ha	5585,69	7496,21	6097,75	19179,65	100
		m ³	603664	2530470	2203333	5337467	100

Rycina 2 przedstawia zróżnicowanie wiekowe i miąższościowe drzewostanów nadleśnictwa. Największy udział mają drzewostany w średnim wieku 51-60 lat. Zajmują one ok. 13% gruntów. Stanowią one również największy procent zapasu. Zbliżonym udziałem powierzchniowym oscylującym między 8 a 10% cechują się drzewostany w wieku 41-50 i 81-100. Dane zilustrowane na wykresie wskazują na wyrównane udziały powierzchniowe i miąższościowe drzewostanów w nadleśnictwie.

Do drzewostanów cennych zaliczane są:

- drzewostany na siedliskach przyrodniczych, zaliczanych do tzw. siedlisk naturowych. W nadleśnictwie stwierdzono 6 leśnych siedlisk naturowych o łącznej powierzchni 280,81 ha. Omówiono je w *Programie ochrony przyrody*.
- drzewostany starsze (w wieku pow. 100 lat). W lasach nadleśnictwa zajmują one łączną powierzchnię 2683,53 ha, co stanowi 13,99% powierzchni leśnej zalesionej. Powierzchnię tą zwiększają kępy ponad stuletnich przestojów pozostawionych w drzewostanach młodszych klas wieku. Łączna powierzchnia kęp ze starodrzewem (321 kęp) wynosi 84 ha, co stanowi dodatkowe 0,44% powierzchni leśnej zalesionej.

Ryc. 2. Powierzchniowy i miąższościowy udział w klasach wieku

- powierzchnie referencyjne. Na terenie nadleśnictwa powierzchnie referencyjne zajmują 382,85 ha. Są to ostoje organizmów roślinnych i zwierzęcych wyznaczone w celu ochrony różnorodności biologicznej. Nie planuje się w nich ingerencji, procesy zachodzą w naturalny sposób.

3.1.9. FORMY OCHRONY PRZYRODY WYSTĘPUJĄCE NA GRUNTACH NADLEŚNICTWA

Ustawa o ochronie przyrody wymienia formy ochrony przyrody. Każda z tych form wyróżnia się odmienną funkcją i służy innym celom. Różnią się one reżimem ochronnym i ograniczeniami w użytkowaniu. Na gruntach nadleśnictwa znajdują się dwa rezerwaty przyrody, jeden obszar Natura 2000, jeden obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, pomniki przyrody i strefy ochrony ptaków. Dokładny opis form ochrony przyrody, wg stanu na 1.01.2019 r., znajduje się w *Programie ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Olesno*.

Tab. 5. Formy ochrony przyrody na gruntach nadleśnictwa

Typ	Nazwa	Powierzchnia na gruntach nadleśnictwa	Rok utworzenia	Przedmiot/cel ochrony
Rezerwat Przyrody	Smolnik	29,22	1958	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych ekosystemów zbiornika wodnego oraz przylegających torfowisk i lasów o charakterze naturalnym ze stanowiskami roślin chronionych i nielicznie występujących.
	Kamieniec	41,18	2001	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych dobrze wykształconych zbiorowisk leśnych, torfowiskowych i wodnych.
Obszar Natura 2000	Szumirad	91,69	2013	siedliska: 3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników, 91E0* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe, 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> , 7110* torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska, 91D0* bory i lasy bagienne;
Obszar Chronionego Krajobrazu	Lasy Stobrawsko-Turawskie	9321,62 ha (4408,89 ha w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa, lecz poza jego gruntami)	1988	Obszar ten wyróżnia się zróżnicowaniem gatunkowym i siedliskowym lasów. Ponadto licznie występują tu zabagnione i podmokłe tereny, starorzecza, źródła, liczne ciekły wraz z ekosystemami łąkowymi, stawy a także polodowcowe moreny i wydmy.
Użytki ekologiczne	14 na gruntach w zarządzie LP	11,86	1977	śródlądne zbiorniki wodne i bagna, łąki
Strefa ochrony	3 ostoje zwierząt składające się z 5 stref ochrony całorocznej i 3 stref ochrony okresowej. Ostoje te są w l. Siedem Źródeł, l. Sternalice, l. Radawka	297,49 ha (strefa całoroczna 67,04; strefa okresowa 230,45 ha)	2010; 2011; 2018	2 miejsca gniazdowania bielika <i>Haliaeetus albicilla</i> i 1 miejsce gniazdowania bociana czarnego <i>Ciconia nigra</i> .

Pomniki przyrody	11 obiektów na gruntach w zarządzie LP	1953; 1954; 1955; 1958; 1960; 1963; 1969; 1971; 2000; 2005; 2013;	Drzewa i jeden głąz wyróżniające się szczególną wartością przyrodniczą, naukową, kulturową, historyczną lub krajobrazową, odznaczające się indywidualnymi cechami, spośród innych tworów.
------------------	--	---	---

3.1.10. SIEDLISKA PRZYRODNICZE

Dokładne omówienie siedlisk przyrodniczych nadleśnictwa Olesno znajduje się w *Programie ochrony przyrody*. Informacje na temat obszarów ochrony siedlisk przyrodniczych uzyskano z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu. Informacje na temat chronionych gatunków pochodzą z RDOŚ w Opolu. Na obszarze nadleśnictwa znajdują się 2 leśne siedliska przyrodnicze o powierzchni 29,94 ha i 3 nieleśne siedliska przyrodnicze o powierzchni 6,35 ha. Łącznie zajmują one 36,29 ha.

Tab. 6. Siedliska przyrodnicze w obszarze Natura 2000 Szumirad

Siedlisko	Kod	Pow. [ha] na podstawie danych GIS Planu zadań ochrony obszaru Natura 2000 Szumirad i Planów ochrony rezerwatów Smolnik i Kamieniec
Leśne siedliska przyrodnicze		
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe	91E0*	18,82
Bory i lasy bagienne	91D0*	11,12
Σ powierzchni leśnych siedlisk przyrodniczych 29,94		
Nieleśne siedliska przyrodnicze		
Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	7140	3,12
Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	3150	3,09
Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) Powierzchnia wg. SDF: 0,31 ha. Pomimo informacji z sierpnia 2018 r., zawartych w SDF obszaru Natura 2000, mówiących, że siedlisko to jest obecne, nie jest jasne czy siedlisko to faktycznie tam jest: PZO obszaru z lutego 2018 r. nie wymienia siedliska na liście, ale napisane jest, że z PZO wyłącza się rezerwat przyrody Smolnik i Kamieniec. PO rezerwatów z 2014 r. i 2016 r. nie wymieniają tego siedliska, co wskazywałoby, że siedlisko to nie jest obecne na terenie obszaru.	7110*	–
Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	3260	0,14
Σ powierzchni nieleśnych siedlisk przyrodniczych 6,35		
Σ powierzchni wszystkich siedlisk przyrodniczych 36,29		

*siedliska priorytetowe

3.1.11. CHRONIONE GATUNKI ROŚLIN I ZWIERZĄT

Informacje na temat gatunków chronionych pochodzą z:

- inwentaryzacji przyrodniczych nadleśnictwa Olesno,
- planów ochrony rezerwatów i planu zadań ochronnych obszarów Natura 2000,
- danych GIS uzyskanych od Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu,
- obserwacji terenowych w trakcie prac urzędzeniowych.

Tab. 7. Lista gatunków chronionych, a także łownych z okresem ochronnym, na podstawie dostępnych danych

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa
<i>Rośliny</i>			
1	Bagno zwyczajne	<i>Rhododendron tomentosum</i>	częściowa
2	Bobrek trójlistkowy	<i>Menyanthes trifoliata</i>	częściowa
3	Grzybienie białe	<i>Nymphaea alba</i>	częściowa
4	Jaskier wielki	<i>Ranunculus lingua</i>	częściowa
5	Kotewka orzech wodny	<i>Trapa natans</i>	ściśła
6	Kukułka szerokolistna	<i>Dactylorhiza majalis</i>	częściowa
7	Modrzewnica zwyczajna	<i>Andromeda polifolia</i>	częściowa
8	Naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandiflora</i>	częściowa
9	Pływacz średni	<i>Utricularia intermedia</i>	ściśła
10	Rosiczka okrągłolistna	<i>Drosera rotundifolia</i>	ściśła
11	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>	częściowa
12	Wawrzynek wilczełyko	<i>Daphne mezereum</i>	częściowa
13	Wełnianeczka alpejska	<i>Trichophorum alpinum</i>	częściowa
14	Wiciokrzew pomorski	<i>Lonicera periclymenum</i>	częściowa
15	Widlicz spłaszczony	<i>Diphasiastrum complanatum</i>	częściowa
16	Widlicz Zeillera	<i>Diphasiastrum zeilleri</i>	ściśła
17	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	częściowa
18	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	częściowa
19	Widłak wroniec	<i>Huperzia selago</i>	częściowa
20	Zawilec wielkokwiatowy	<i>Anemone sylvestris</i>	częściowa
<i>Rodzaj; rodzina</i>			
21	Chrobotek (rodzaj)	<i>Cladonia spp.</i>	
22	Pływacz (rodzaj)	<i>Utricularia spp.</i>	
23	Kukułka (rodzaj)	<i>Dactylorhiza spp.</i>	Wszystkie gat. pod ochroną
24	Torfowiec (rodzaj)	<i>Sphagnum spp.</i>	
25	Widłakowate (rodzina)	<i>Lycopodiaceae</i>	
<i>Grzyby</i>			
26	Błyskoporek podkorowy	<i>Inonotus obliquus</i>	częściowa
27	Ozorek dębowy	<i>Fistulina hepatica</i>	częściowa
28	Soplówka jodłowa	<i>Hericium alpestre</i>	częściowa

Bezkręgowce			
29	Pachnica dębowa	<i>Osmoderma eremita</i>	ścista
30	Pijawka lekarska	<i>Hirudo medicinalis</i>	częściowa
31	Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	ścista
32	Szklarnik leśny	<i>Cordulegaster boltonii</i>	częściowa
33	Ślimak winniczek	<i>Helix pomatia</i>	częściowa
Płazy			
34	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	ścista
35	Kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	ścista
36	Ropucha szara	<i>Bufo bufo</i>	częściowa
37	Żaba jeziorkowa	<i>Rana lessonae</i>	częściowa
38	Żaba trawna	<i>Rana temporaria</i>	częściowa
39	Żaba wodna	<i>Rana esculanta</i>	częściowa
Gady			
40	Jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	częściowa
41	Jaszczurka żyworodna	<i>Lacerta vivipara</i>	częściowa
42	Padalec zwyczajny	<i>Anguis fragilis</i>	częściowa
43	Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	częściowa
44	Żmija zygzakowata	<i>Vipera berus</i>	częściowa
Ptaki			
45	Bażant zwyczajny	<i>Phasianus colchicus</i>	łowny
46	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	ścista
47	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	ścista
48	Bogatka	<i>Parus major</i>	ścista
49	Czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	częściowa
50	Czarnogłówka	<i>Poecile montanus</i>	ścista
51	Czubatka	<i>Lophophanes cristatus</i>	ścista
52	Drozd śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	ścista
53	Dudek	<i>Upupa epops</i>	ścista
54	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	ścista
55	Dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	ścista
56	Dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	ścista
57	Dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>	ścista
58	Dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	ścista
59	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	ścista
60	Grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	łowny
61	Jastrząb	<i>Accipiter gentilis</i>	ścista
62	Jerzyk	<i>Apus apus</i>	ścista
63	Kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	ścista
64	Kawka	<i>Corvus monedula</i>	ścista
65	Kokoszka	<i>Gallinula chloropus</i>	ścista
66	Kos	<i>Turdus merula</i>	ścista
67	Kowalik	<i>Sitta europaea</i>	ścista
68	Kruk	<i>Corvus corax</i>	częściowa
69	Krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	łowny

70	Kukułka	<i>Cuculus canorus</i>	ścista
71	Kuropatwa zwyczajna	<i>Perdix perdix</i>	łowny
72	Lelek	<i>Caprimulgus europaeus</i>	ścista
73	Lerka	<i>Lullula arborea</i>	ścista
74	Łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	ścista
75	Łyska	<i>Fulica atra</i>	łowny
76	Mazurek	<i>Passer montanus</i>	ścista
77	Modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	ścista
78	Muchołówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>	ścista
79	Muchołówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	ścista
80	Mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	ścista
81	Myszołów	<i>Buteo buteo</i>	ścista
82	Pelzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	ścista
83	Piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	ścista
84	Piegża	<i>Sylvia curruca</i>	ścista
85	Pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	ścista
86	Pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	ścista
87	Pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	ścista
88	Rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	ścista
89	Samotnik	<i>Tiringa ochropus</i>	ścista
90	Sikora uboga	<i>Parus palustris</i>	ścista
91	Skowronek	<i>Alauda arvensis</i>	ścista
92	Słowik rdzawy	<i>Luscinia megarhynchos</i>	ścista
93	Słowik szary	<i>Luscinia luscinia</i>	ścista
94	Sosnówka	<i>Periparus ater</i>	ścista
95	Sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	ścista
96	Sroka	<i>Pica pica</i>	częściowa
97	Strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	ścista
98	Szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	ścista
99	Szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	ścista
100	Świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	ścista
101	Świerszczak	<i>Locustella naevia</i>	ścista
102	Trzcinniczek	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	ścista
103	Trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>	ścista
104	Wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	ścista
105	Wodnik	<i>Rallus aquaticus</i>	ścista
106	Wróbel	<i>Passer domesticus</i>	ścista
107	Zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	ścista
108	Zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	ścista
109	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	ścista
110	Zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	ścista
111	Żuraw	<i>Grus grus</i>	ścista
<i>Ssaki</i>			
112	Borowiec wielki	<i>Nyctalus noctula</i>	ścista
113	Borsuk europejski	<i>Meles meles</i>	łowny

114	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	częściowa
115	Dzik euroazjatycki	<i>Sus scrofa</i>	łowny
116	Gacek brunatny	<i>Plecotus auritus</i>	ściśła
117	Jeleń szlachetny	<i>Cervus elaphus</i>	łowny
118	Jeż wschodni	<i>Erinaceus roumanicus</i>	częściowa
119	Kret europejski	<i>Talpa euroapea</i>	częściowa
120	Kuna domowa	<i>Martes foina</i>	łowny
121	Kuna leśna	<i>Martes martes</i>	łowny
122	Lis rudy	<i>Vulpes vulpes</i>	łowny
123	Łasica łaska	<i>Mustela nivalis</i>	częściowa
124	Piżmak amerykański	<i>Ondatra zibethicus</i>	łowny
125	Sarna europejska	<i>Capreolus capreolus</i>	łowny
126	Tchórz zwyczajny	<i>Mustela putorius</i>	łowny
127	Wiewiórka pospolita	<i>Sciurus vulgaris</i>	częściowa
128	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	częściowa
129	Zając szarak	<i>Lepus europaeus</i>	łowny

3.2. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY PRZYRODY ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU

Do problemów ochrony przyrody, istotnych z punktu widzenia sporządzania projektu Planu oraz jego realizacji, należy zaliczyć:

- różnice w interpretacji, powierzchni i zakwalifikowania siedlisk chronionych wg różnych opracowań,
- brak opracowania fitosocjologicznego całego obszaru nadleśnictwa wykonywanego przez ekspertów z BULiGL. Opracowania te zawierają mapy ze skartowanymi płatami siedlisk naturalnych, wraz z podaniem ich stanu,
- niedostateczne rozpoznanie puli gatunków chronionych na gruntach nadleśnictwa. Specjalistyczne opracowania posiadają rezerwaty, i jeden obszar Natura 2000, pokrywający się niemal całkowicie z powierzchnią rezerwatów. Na pozostałej powierzchni nadleśnictwa opierano się na wynikach inwentaryzacji prowadzonej przez pracowników nadleśnictwa oraz obserwacjach dokonanych w trakcie prowadzenia terenowych prac taksacyjnych,
- zjawisko zamierania jesionu *Fraxinus excelsior*, stwarzające problemy przy odnawianiu drzewostanów.

3.3. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU

Plan urządzenia lasu jest dokumentem, którego obowiązek sporządzania nakłada ustawa o lasach z częstotliwością raz na 10 lat dla każdego nadleśnictwa. Nie można zaniechać sporządzania *Planu urządzenia lasu* ani zaprzestać jego realizacji. Właściwe planowanie urządzeniowe oraz realizacja tego planowania, jest jednym z elementów określających sposób prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. Brak *Planu* przyczyniłby się do niekontrolowanego korzystania z zasobów leśnych oraz możliwego zniszczenia wielu cennych elementów środowiska przyrodniczego. Ewentualne odstępianie od realizacji zapisów *Planu* pociągnęłoby za sobą skutki ekonomiczne, przyrodnicze i społeczne.

Ekonomiczne skutki braku realizacji *projektu Planu*, poza skutkami finansowymi dla Lasów Państwowych, to także straty w gospodarce narodowej, w której udział rynku drzewnego jest dość duży.

Z punktu widzenia niniejszej *Prognozy* najistotniejsze są jednak skutki przyrodnicze. Przede wszystkim byłoby to wstrzymanie, a przynajmniej opóźnienie, procesu renaturalizacji ekosystemów leśnych. Utrwalony zostałby stan drzewostanów niezgodnych z siedliskiem, ukształtowanych w XIX i XX w, nastawionych głównie na produkcję drewna. O pozytywnym wpływie planowej gospodarki leśnej rozpatrywanej w tym kontekście świadczy np. rosnące bogactwo gatunkowe wykazane w porównaniu drzewostanów młodszych i starszych klas wieku w tabeli 4. Dane tam zawarte przedstawiają, że drzewostany w wieku powyżej 80 lat, budowane przez jeden lub dwa gatunki pokrywają 90% gruntów zajmowanych przez tę grupę wiekową. W grupie drzewostanów do 40 lat sytuacja jest odmienna. Jedno i dwugatunkowe drzewostany pokrywają niecałe 47%, a pozostałe 53% pokrywają drzewostany trzy i więcej gatunkowe.

W odniesieniu do przyrodniczych skutków braku realizacji *projektu Planu* trzeba wspomnieć także o konieczności jak najszerzego wykorzystywania w procesach gospodarczych surowców odnawialnych. Drewno, którego pozyskanie odbywa się głównie w nadleśnictwach, należy do grupy surowców odnawialnych. Gospodarka leśna, oparta o *Plany urządzenia lasu*, ma na celu m.in. powiększanie zasobów drzewnych w skali kraju, umożliwiając tym samym szersze ich wykorzystanie. W przypadku znacznych ograniczeń w pozyskiwaniu drewna, spodziewać się należy wzrostu popytu na inne surowce np. tworzywa sztuczne, metal w meblarstwie, węgiel w domowych kotłowniach. Postulowane niekiedy zastępowanie drewna innymi materiałami, uzasadniane potrzebą ochrony lasów, jest nieuprawnione. Szersze wykorzystanie tworzyw sztucznych niesie ze sobą groźne dla

środowiska konsekwencje w postaci zanieczyszczeń powietrza emitowanych podczas ich produkcji i przetwórstwa, oraz problemów związanych z ich późniejszą utylizacją.

Innym przyrodniczym skutkiem braku realizacji *projektu Planu* byłoby ograniczenie ingerencji w naturalne procesy zachodzące w przyrodzie. Dla wielu gatunków i siedlisk jest to oczywiście efekt pożądanym, ale dla innych – zdecydowanie negatywny. Część siedlisk (np. świetliste dąbrowy, siedliska nieleśne – łąki i pastwiska) i niektóre gatunki zwierząt i roślin, dla zachowania ich typowych biotopów, wymagają ingerencji człowieka np. w postaci ochrony czynnej, czasami jest nią gospodarcze użytkowanie.

Skutki społeczne, wynikające z hipotetycznej sytuacji braku realizacji *projektu Planu* to przede wszystkim ograniczenie rynku pracy. Zaniechanie realizacji planu wiązałoby się z koniecznością zwolnień w wielu firmach związanych z leśnictwem czy przetwórstwem drewna.

Należy nadmienić, że w wyniku dotychczasowej gospodarki leśnej opartej na planach, lasy pozostające pod administracją Nadleśnictwa Olesno są zróżnicowane, wielofunkcyjne, z zachowanymi naturalnymi zespołami roślinnymi i wciąż rosnącym zapasem. Zwiększa się również powierzchnia drzewostanów oraz polepsza się ich ogólny stan.

4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000

Rozdział ten jest głównym analitycznym elementem *Prognozy*. Przyjęte jest, że w trakcie analiz osobno rozpatruje się oddziaływanie na całość środowiska i na różne jego komponenty, wymienione w art. 51 ustawy OOŚ., w tym oddziaływanie na obszary Natura 2000, w szczególności na cele ochrony każdego obszaru i integralność obszarów.

4.1. WPŁYW ZAPISÓW PROJEKTU PLANU WYZNACZAJĄCYCH RAMY DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO

Projekt Planu nie określa ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Nie stwierdzono, aby jakiegokolwiek zapisy i wskazania zamieszczone w *projekcie Planu* wpływały znacząco negatywnie na całość środowiska przyrodniczego w zasięgu Nadleśnictwa Olesno. W *projekcie Planu* nie projektowano budowy parkingów, dróg, obiektów piętrzących wodę, obiektów infrastruktury ani znaczących zalesień. W przypadku projektowania tego typu przedsięwzięć przez nadleśnictwo nie będą one prowadzone na podstawie planu urządzenia lasu, lecz na podstawie osobnych dokumentów i będą wymagały oddzielnych decyzji środowiskowych.

4.2. ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU PLANU NA OBSZARY NATURA 2000

Obszary Natura 2000 nie są obszarami chronionymi, gdzie chroni się całą przyrodę, tylko obszarami ochrony pewnych konkretnych elementów środowiska, nazywanych przedmiotami ochrony. Są one ustalane indywidualnie dla każdego obszaru, na podstawie kilku parametrów. Ocena ogólna każdego gatunku lub siedliska jest wyrażona literami A – znakomita, B – dobra, C – znacząca, D – nieistotna. Tylko te gatunki lub siedliska, które otrzymały ocenę A, B lub C uznawane są za przedmiot ochrony w ramach obszaru. Inne gatunki, których wielkość populacji szacuje się na nieistotną (D), a są wyszczególnione w SDF-ie nie są traktowane jako przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000.

4.2.1. ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU PLANU NA OBSZAR NATURA 2000 SZUMIRAD PLH160020

Obszar Natura 2000 Szumirad został przedstawiony w *Programie ochrony przyrody* nadleśnictwa. Główne cechy obszaru zostały wymienione również w niniejszym opracowaniu, w podrozdziale 3.1.9.

Na obszarze Szumirad PLH160020 do wykonania zaplanowano cięcia pielęgnacyjne na łącznej powierzchni 10,43 ha. Są to trzebieże wczesne na 2,17 ha i trzebieże późne na 8,26 ha. Zabiegi nie obejmują siedlisk naturalnych. Ilustrują to poniższe tabele 8, 9, 10.

Po przeanalizowaniu zaprojektowanych działań i zapisów w *projekcie Planu* stwierdza się, że jego realizacja nie powinna znacząco negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony Obszaru Natura 2000 Szumirad PLH160020. Podkreśla się, że przewidywane oddziaływanie zabiegów pielęgnacyjnych, jakimi są trzebieże wczesne i trzebieże późne, należy ocenić jako pozytywne.

Tab. 8. Siedliska przyrodnicze w obszarze Natura 2000 Szumirad PLH160020

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Lokalizacja przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
OZW Szumirad PLH160020					
Siedliska leśne					
1	91E0* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) (A)	Obr. Zębowice: 134 j; Obr. Szumirad: 61 n; 62 j, k, l, m; 63 t; 64 a, b, d, g; 80 i, n, o, p, r; 81 f; 82 b; 100 a; 100A d Powierzchnia wg SDF: 22,74 ha	Zwiększanie ilości martwego drewna w płatach, usuwanie inwazyjnych gatunków drzew i krzewów. Utrzymywanie niepogorszonych stosunków wodnych, a w miejscach gdzie uległy one zaburzeniu należy dążyć do ich odtworzenia	Nie stwierdzono (brak zabiegów)	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji <i>projektu Planu</i>
2	91D0* bory i lasy bagienne (A)	Obr. Zębowice: 135 a, b, d, 136 a, c Powierzchnia wg SDF: 8,91 ha	Utrzymywanie niepogorszonych stosunków wodnych, a w miejscach gdzie uległy one zaburzeniu należy dążyć do ich odtworzenia	Nie stwierdzono (brak zabiegów)	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji <i>projektu Planu</i>
Siedliska nieleśne					
3	7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea nigrae</i>) (A)	Obr. Zębowice: 134 m, n, 135 d, g, h; 136 a, d, g, h Powierzchnia wg SDF: 2,05 ha	Utrzymywanie niepogorszonych stosunków wodnych, a w miejscach gdzie uległy one zaburzeniu należy dążyć do ich odtworzenia	Nie stwierdzono (brak zabiegów)	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji <i>projektu Planu</i>

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Lokalizacja przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
OZW Szumirad PLH160020					
4	3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i> (B)	Obr. Zębowice: 136 a, g; Obręb Szumirad: 100A b Powierzchnia wg SDF: 1,54 ha	Utrzymywanie niepogorszonych stosunków wodnych, a w miejscach gdzie uległy one zaburzeniu należy dążyć do ich odtworzenia	Nie stwierdzono (brak zabiegów)	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji <i>projektu Planu</i>
5	3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>) (B)	Poza gruntami nadleśnictwa Powierzchnia wg SDF: 0,41 ha	Utrzymywanie niepogorszonych stosunków wodnych	Nie stwierdzono (poza gruntami nadleśnictwa)	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji <i>projektu Planu</i>
–	7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) (A) UWAGA – ADNOTACJA	Powierzchnia wg. SDF: 0,31 ha. Pomimo informacji z sierpnia 2018 r., zawartych w SDF obszaru Natura 2000, mówiących, że siedlisko to jest obecne, nie jest jasne czy siedlisko to faktycznie tam jest: PZO obszaru z lutego 2018 r. nie wymienia siedliska na liście, ale napisane jest, że z PZO wyłącza się rezerваты przyrody Smolnik i Kamieniec. PO rezerwatów z 2014 r. i 2016 r. nie wymieniają tego siedliska, <u>co wskazywałoby, że siedlisko to nie jest obecne na terenie obszaru.</u> W związku z brakiem danych na temat lokalizacji tego siedliska i niestwierdzenia go podczas prac taksacyjnych na gruntach nadleśnictwa w obszarze Natura 2000 nie uzupełniono pozostałych informacji w kolumnach tabeli dla tego siedliska.			

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, kompleks)	Planowane zabiegi gospodarcze [ha]								
			Zalesienie [ha]	Odnowienia [ha]	Pielęgnowanie drzewostanów [ha]	Rodzaj rębni					
						I	II	III	IV	V	Razem
5.	3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>) (B)	Poza gruntami nadleśnictwa Powierzchnia wg SDF: 0,41 ha	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak

Tab. 10. Macierz przewidywanego wpływu projektu planu urządzenia lasu na zachowanie stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, dla których wyznaczono obszar Natura 2000 Szumirad PLH160020, na gruntach Nadleśnictwa Olesno

L.p.	Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych ³⁾ i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń PUL w zarządzanym obiekcie
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne		
Siedliska leśne									
1.	91E0* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe) (A)	1 2 3	Brak Brak Brak	Brak Brak Brak	Brak Brak Brak	Brak Brak Brak	Brak Brak Brak	Siedlisko znajduje się w sąsiedztwie rzeki Bystrzyny, część płatów jest w rezerwacie Smolnik. Istniejącym zagrożeniem dla jego stanu jest rozwój gatunków inwazyjnych. Brak potencjalnego negatywnego oddziaływania zapisów PUL na stan ochrony siedliska.	–

L.p.	Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych ³⁾ i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń PUL w zarządzanym obiekcie
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne		
2.	91D0* bory i lasy bagienne (A)	1	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Siedlisko to znajduje się w rezerwacie Kamieniec. Istniejącym zagrożeniem dla jego stanu są melioracje. Brak potencjalnego negatywnego oddziaływania zapisów PUL na stan ochrony siedliska.	-
		2	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak		
		3	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak		
Siedliska nieleśne									
3.	7140* Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (B)	1	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Siedlisko to znajduje się w rezerwacie Kamieniec. Istniejącym zagrożeniem dla jego stanu są melioracje. Brak potencjalnego negatywnego oddziaływania zapisów PUL na stan ochrony siedliska.	-
		2	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak		
		3	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak		
4.	3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> (B)	1	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Siedlisko znajduje się w rezerwacie Kamieniec. Brak istniejących zagrożeń jego stanu. Brak potencjalnego negatywnego oddziaływania zapisów PUL na stan ochrony siedliska.	-
		2	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak		
		3	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak		

L.p.	Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych ³⁾ i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń PUL w urządzanym obiekcie
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne		
5.	3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>) (B)	1	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Siedlisko znajduje się na rzece Bystrzynie między rezerwatami Smolnik, a Kamieniec. Brak istniejących zagrożeń jego stanu. Brak potencjalnego negatywnego oddziaływania zapisów PUL na stan ochrony siedliska.	-
		2	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak		
		3	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak		

(A), (B) ocena ogólna siedliska wg SDF

¹⁾ Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny, - (minus) wpływ ujemny, negatywny, brak – gdy brak danej czynności w planie,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. oddziaływanie średnioterminowe, 3. oddziaływanie długoterminowe (np. -3 to symbol znaczącego oddziaływania długookresowego to jest oddziaływania znacząco negatywnego);

²⁾ Wskaźniki zachowania stanu:

- Kryterium 1: Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się: zwiększają się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejszają się (-),

- Kryterium 2: Struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal: poprawiają się (+), pozostają bez zmian (0), pogarszają się (-),

- Kryterium 3: Stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny: poprawia się (+), pozostaje bez zmian (0), pogarsza się (-);

³⁾ Zadania gospodarcze formułowane na poziomie ogólnym (nie adresowane do wydziałów drzewostanowych) nie kwalifikują się do ujęcia w formie macierzy, stąd omówienie ich przewidywanego możliwe tylko w formie tekstowej.

Poniżej przedstawiono cechy drzewostanów obszaru Natura 2000.

Analiza bogactwa gatunkowego drzewostanów w oparciu o liczbę gatunków w warstwach drzew wykazała, że ponad $\frac{3}{4}$ drzewostanów składa się z jednego gatunku. Dwugatunkowe stanowią niecałe 11%, zaś trzy- i czterogatunkowe oscylują w okolicy 5%. Są trzy gatunki panujące: sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, olsza czarna *Alnus glutinosa* i brzoza brodawkowata *Betula pendula*. Sosna panuje w 58% drzewostanów, olsza w 39%, zaś brzoza na niecałych 3% powierzchni drzewostanów. W obszarze Natura 2000 dominują siedliska borowe. Ponad 80% składu gatunkowego jest zgodne z siedliskiem. Częściowo zgodne jest 16,5% drzewostanu, niezgodne około 2,5%.

Tab. 11. Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m³] drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego obszaru Natura 2000

Obręb, nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Jednostka	Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo OLESNO	jednogatunkowe	ha	10,34	22,67	25,25	58,26	76,8
		m ³	2148	6200	9685	18033	77,0
	dwugatunkowe	ha	0,80	4,12	3,17	8,09	10,7
		m ³	159	1525	1215	2899	12,4
	trzygatunkowe	ha	1,45	3,53	0,52	5,50	7,3
		m ³	280	949	163	1392	5,9
	cztero- i więcej gatunkowe	ha	0,37	1,64	2,00	4,01	5,3
		m ³	62	392	646	1100	4,7
	łącznie	ha	12,96	31,96	30,94	75,86	100,0
		m ³	2649	9066	11709	23424	100,0

Tab. 12. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem w obszarze Natura 2000

Siedlisko	Stopień zgodności						Suma powierzchni
	Zgodne		Częściowo zgodne		Niezdadne		
	ha	%	ha	%	ha	%	
Bśw	7,14	100					7,14
BMśw	9,56	100					9,56
BMw	25,77	94	1,64	6			27,41
BMb			2,99	53,6	2,59	46,4	5,58
LMw	1,02	44	1,3	56			2,32
Lw			1,17	100			1,17
OI	17,29	76,2	5,39	23,8			22,68
Σ	60,78	80,1	12,49	16,5	2,59	3,4	75,86

W obszarze Natura 2000 występują drzewostany jedno i dwupiętrowe. Dominują jednopiętrowe, stanowią one blisko 99%. W drzewostanach do 80 lat występują wyłącznie drzewostany jednopiętrowe.

Tab. 13. Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m³] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury obszaru Natura 2000 Szumirad

Struktura drzewostanów	Jednostka	Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
jednopiętrowe	ha	12,96	31,96	29,96	74,88	98,7
	m ³	2645	9060	11445	23150	98,8
dwupiętrowe	ha			0,98	0,98	1,3
	m ³			275	275	1,2
wielopiętrowe	ha					
	m ³					
przerębowe	ha					
	m ³					
w KO i KDO	ha					
	m ³					
łącznie	ha	12,96	31,96	30,94	75,86	100,0
	m ³	2645	9060	11720	23425	100,0

Analiza danych dotycząca pochodzenia (sposobu odnowienia) drzewostanów wskazuje, że nie jest znane pochodzenie 92,2% drzewostanów. Z dostępnych danych wiadomo, że z samosiewu pochodzi 5,5% drzew i 2,3% z odnowienia sztucznego.

Tab. 14. Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m³] drzewostanów wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych obszaru Natura 2000 Szumirad

Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
odroślowe	ha					
	m ³					
z samosiewu	ha		4,21		4,21	5,5
	m ³		1220		1220	5,2
z odnowienia sztucznego	ha	1,75			1,75	2,3
	m ³	325			325	1,4
brak informacji	ha	11,21	27,75	30,94	69,9	92,2
	m ³	2320	7840	11720	21880	93,4
Σ	ha	12,96	31,96	30,94	75,86	100
	m ³	2645	9060	11720	23425	100

Pinetyzacja, zwana również borowaceniem, polega na degeneracji ekosystemów leśnych, poprzez ujemny wpływ na siedliskach borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów wywierany przez zbyt wysoki udział w drzewostanie drzew szpilkowych w stosunku do drzew liściastych.

Tab. 15. Kryteria określenia stopnia pinetyzacji siedlisk leśnych

Borowacenie	Bory mieszane	Lasy mieszane	Lasy
słabe	> 80%	50 – 80%	10 – 30%
średnie	–	> 80%	13 – 60%
mocne	–	–	> 60%

W obszarze Natura 2000 pinetyzacja dotyczy nieco ponad połowy powierzchni. Zachodzi ona w stopniu słabym. Brak jest pinetyzacji w stopniu średnim i mocnym.

Tab. 16. Zestawienie powierzchni [ha] wg pinetyzacji w obszarze Natura 2000 Szumirad

Stopień borowacenia	Wiek drzewostanu			Ogółem [ha]	Ogółem [%]
	<=40 lat	41-80	>80 lat		
brak	10,80	20,97	4,71	36,48	48,1
słabe	2,16	10,99	26,23	39,38	51,9
łącznie	12,96	31,96	30,94	75,86	100

4.2.2. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU PLANU NA INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000 I SPÓJNOŚĆ SIECI NATURA 2000

Integralność obszaru Natura 2000, wg ustawy o ochronie przyrody to *spójność czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano lub wyznaczono obszar Natura 2000*. Integralność można rozumieć jako „trwanie” czynników i procesów, warunkujących utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków, dla których utworzono obszar Natura 2000.

Kontynuowana obecnie planowa gospodarka leśna już w początkowych, historycznych, założeniach uwzględniała elementy przyrodnicze jak np. siedlisko, wymagania gatunków drzew. Przez dziesięciolecia ewolucji planowej gospodarki leśnej zaczęto brać pod uwagę coraz więcej aspektów ekologicznych. Nurt ten jest utrzymywany. Obecnie mówimy, że gospodarka leśna jest zrównoważona. To znaczy, że gospodarka prowadzona na podstawie *planu urządzenia lasu*, zgodnie z *ustawą o lasach* uwzględnia wielofunkcyjność lasów. Dlatego nie ma i nie może mieć znacząco negatywnego wpływu na siedliska i gatunki, tym samym zapewniona jest spójność czynników warunkujących funkcjonowanie Obszarów Natura 2000.

Zazwyczaj niektóre działania gospodarcze wynikające z *projektów planów*, a prowadzone w wielu nadleśnictwach w Polsce mogą wpływać nieznacznie negatywnie na pewne elementy przyrodnicze. Jednak należy pamiętać, że oddziaływania te są krótkoterminowe. W umiarkowanym i dłuższym okresie czasu oddziaływania te powinny mieć neutralny lub pozytywny wpływ na przedmiot ochrony.

Spójność sieci jest zachowana, gdy *Plan* nie będzie negatywnie wpływał na stan ochrony przedmiotów ochrony występujących w sąsiednich obszarach Natura 2000, czyli nie wystąpi niekorzystne oddziaływanie wynikające z realizacji zapisów *Planu* na sąsiednie obszary Natura 2000. *Plan* jest dokumentem obejmującym rozległy obszar, zapisy *Planu* dotyczą wykonania w terenie konkretnych działań gospodarczych, które nie przekraczają swym zasięgiem oddziaływania granicy wydzieleń leśnych lub co najwyżej granic pól i siedlisk.

Prowadzone w obszarze Natura 2000 Szumirad zabiegi pielęgnacji drzewostanów, jakimi są trzebieże wczesne i trzebieże późne, nie wpłyną na spójność i integralność obszaru Natura 2000.

4.3. ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

Niniejszy rozdział stanowi główny analityczny element *Prognozy*. Przyjęto, że w trakcie analiz osobno rozpatrywane będzie oddziaływanie na całość środowiska i na różne jego komponenty, wymienione w art. 51 ustawy OOŚ., w tym oddziaływanie na obszary Natura 2000, w szczególności na cele ochrony każdego obszaru i integralność obszarów.

4.3.1. ODDZIAŁYWANIE NA INNE FORMY OCHRONY PRZYRODY WYZNACZONE NA TERENIE NADLEŚNICTWA

Rezerwaty przyrody

Na obszarze Nadleśnictwa Olesno są dwa rezerwaty. Zostały one omówione w *Programie ochrony przyrody*, a także w rozdziale 2.6 niniejszego opracowania. Rezerwaty te posiadają aktualne *plany ochrony*. Nie zaplanowano działań gospodarczych w rezerwach. Zabiegi gospodarcze w lasach w zdecydowanej większości mają jedynie miejscowe oddziaływanie, tak więc wykonanie zrębu, trzebieży czy odnowienia w sąsiedztwie rezerwatu tylko w wyjątkowych przypadkach może mieć negatywne oddziaływanie na elementy przyrodnicze poza miejscem ich wykonania. Ponadto w przypadku rębni planowanych w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu, pozostawia się strefy buforowe.

Obszar chronionego krajobrazu

OCHK Lasy Stobrawsko–Turawskie nie powoduje istotnego ograniczenia w racjonalnej gospodarce leśnej. Przepisy ustawy o *ochronie przyrody*, a także *Uchwała Sejmiku Województwa Opolskiego w sprawie obszarów chronionego krajobrazu* (Dz. U. Woj. Op. z 2016 poz. 2017) wśród zakazów dotyczących obszarów chronionego krajobrazu nie zawierają żadnego zakazu dotyczącego elementów będących przedmiotem planowania urządzeniowego.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

W zasięgu Nadleśnictwa Olesno znajdują się dwa ZPK. Żaden z nich nie obejmuje gruntów Nadleśnictwa. Planowa gospodarka leśna oparta na zasadach ekologicznych, przewidująca zachowanie trwałości lasów, nie narusza zasad funkcjonowania ZPK.

Użytki ekologiczne

Na obszarze Nadleśnictwa Olesno znajduje się 14 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 11,9 ha. Wszystkie znajdują się na gruntach nadleśnictwa. Nie zaplanowano w nich działań gospodarczych. Potencjalnym zagrożeniem dla użytków ekologicznych reprezentujących siedliska hydrogeniczne mogą być rębnie. W *Programie ochrony przyrody* (rozdz. 7.5.) jest zapis o pozostawianiu wokół użytków ekologicznych pasa o szerokości ok. jednej wysokości otaczającego drzewostanu, w celu ochrony tych siedlisk.

4.3.2. ODDZIAŁYWANIE NA GATUNKI CHRONIONE ROŚLIN I ZWIERZĄT

Projekt planu może oddziaływać na gatunki roślin i zwierząt. Oddziaływanie to może być bezpośrednie, jak i pośrednie poprzez zmianę warunków siedliskowych. Wykonanie oceny oddziaływania na każdy z osobna występujący na terenie nadleśnictwa gatunek nie jest możliwe, dlatego dokonano kategoryzacji gatunków, grupując je według „rzadkości” na terenie nadleśnictwa lub statusu ochronnego. Pierwszą grupę stanowią gatunki z załącznika II DS lub załącznika I DP. Drugą grupę stanowią gatunki chronione, rzadkie, występujące na jednym bądź kilku stanowiskach na gruntach nadleśnictwa. W grupie trzeciej znajdują się gatunki chronione, pospolite na terenie nadleśnictwa, a także gatunki pojawiające się sporadycznie, na których obecność *projekt planu* nie ma żadnego wpływu. Nie przy wszystkich gatunkach podano szczegółową lokalizację – część gatunków chronionych występuje dość licznie na całym obszarze nadleśnictwa lub często na określonych siedliskach. W przypadku niektórych gatunków trudnych do zaobserwowania wykazano jedynie lokalizację w rezerwach, gdzie flora i fauna zostały przebadane najdokładniej. Możliwe jest ich występowanie także poza rezerwatami.

Tab. 17. Tabela wpływu zaplanowanych wskazań gospodarczych na chronione gatunki występujące w nadleśnictwie (p – oddziaływanie pozytywne; o – oddziaływanie obojętne; n – oddziaływanie negatywne)

Grupa I – gatunki z Załącznika II DS. lub Załącznika I DP

Nazwa polska, łacińska, kod Natura	Znana liczba stanowisk i lokalizacja w N-ctwie	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>projekcie Planu</i> lub potrzeby ochrony	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do <i>projektu planu</i>
				krótkoterminowe	średnioterminowe	długoterminowe	
Bezkęgowce							
Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> , 1060	2 stanowiska	Na 1 stanowisku: TW	Brak	O	O	O	Nie przewiduje się potrzeb modyfikacji planu
Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> , 1084	2 stanowiska	Na 1 stanowisku: TP	Pozostawianie zasiedlonych drzew dziuplastych	O	O	O	
Ślimak winniczek <i>Helix pomatia</i> , 1026	1 stanowisko	Rębnia IB, zabiegi agrotechniczne, odnowienie zrębów	Brak	O	O	O	
Ryby							
Koza <i>Cabitis taenia</i> , 1149	Poza gruntami nadleśnictwa	Brak zabiegów	Zachowanie czystości wód	O	O	O	Nie przewiduje się potrzeb modyfikacji planu
Minóg rzeczny <i>Lampetra fluviatilis</i> , 1099				O	O	O	
Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> , 1145				O	O	O	
Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i> , 1096				Rzeka Radawka	O	O	
Płazy							
Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> , 1166	1 stanowisko	Brak zabiegów		O	O	O	Nie przewiduje się potrzeb modyfikacji planu
Ptaki							
Bielik zwyczajny <i>Haliaeetus albicilla</i> , A075	2 stanowiska (4 strefy ochrony całorocznej, 2 okresowej)	W strefach ochrony całorocznej brak zabiegów. W strefie ochrony okresowej w I. Sternalice: CW, CP, rębnia IIIAU, pielęgnowanie gleby, zabiegi	Przestrzeganie ochrony całorocznej i ochrony okresowej: w okresie 1I-3IVII	O	O	O	Projekt planu uwzględni zasady gospodarowania w strefach ochronnych. W przypadku stwierdzenia nowego gniazda,

		agrotechniczne, odnowienia w rębniach złożonych; w I. Siedem Źródeł: CW, CP, TW, TP, rębnia IB, odnowienie zrębów, zabiegi agrotechniczne,					należy zgłosić do organu ustawowego informację o gnieździe w celu utworzenia strefy.
Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> , A030	1 stanowisko (1 strefa ochrony całorocznej i 1 okresowej)	W strefie ochrony całorocznej brak zabiegów. W strefie ochrony okresowej: CP, TW, TP, rębnia IB, rębnia IVD, pielęgnacja gleby, odnowienie zrębów	Przestrzeganie ochrony całorocznej i ochrony okresowej: w okresie 15III-31VIII	O	O	O	Projekt planu uwzględni zasady gospodarowania w strefach ochronnych. W przypadku stwierdzenia nowego gniazda, należy zgłosić do organu ustawowego informację o gnieździe w celu utworzenia strefy.
Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i> , A236	4 stanowiska	Brak zabiegów	Konieczność zachowania lasów starszych, ochrona drzew dziuplastych, pozostawianie martwego i obumierającego drewna, pozostawienie na zrębach kęp starodrzewu.	N	N	O	Konieczność przesunięcia zabiegów poza okres lęgowy w przypadku odnalezienia gniazda lub dziupli gatunku
Dzięcioł średni, <i>Dendrocopus medius</i> , A238	2 stanowiska.	1 stanowisko: CP; 2 stanowisko: TP		N	N	O	
Lelek zwyczajny <i>Caprimulgus europaeus</i> , A224	1 stanowisko	TP	Brak	O	O	O	Nie przewiduje się potrzeb modyfikacji planu
Lerka <i>Lullula arborea</i> , A246		Brak zabiegów		O	O	O	
Muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i> , A321		TP	Brak	O	O	O	
Słonka zwyczajna <i>Scolopax rusticola</i> , A155	1 stanowisko	CW TW		O	O	O	
Trzmielojad zwyczajny <i>Pernis apivorus</i> , A072	1 stanowisko	TP	W przypadku stwierdzenia gniazdowania, wykonanie zabiegu w okr. zimowym.	O	O	O	W przypadku stwierdzenia gniazdowania w sąsiedztwie planowanych zabiegów zaleca się przesunięcie ich wykonania poza okres lęgowy
Wodnik zwyczajny <i>Rallus aquaticus</i> , A118	4 stanowiska	Brak zabiegów		O	O	O	
Żuraw zwyczajny <i>Grus grus</i> , A127	4 stanowiska	Na 1 stanowisku TP	Wykonanie zabiegu w okr. zimowym.	O	O	O	

Zimorodek <i>Alcedo atthis</i> , A229	4 stanowiska	Brak zabiegów	Pozostawianie nieużytkowanego pasa wzdłuż naturalnych cieków i zbiorników	O	O	O	Nie przewiduje się potrzeb modyfikacji planu
Ssaki							
Bóbr europejski <i>Castor fiber</i> , 1337	21 stanowisk wzdłuż rzek i zbiorników	Możliwe różnego rodzaju zabiegi pielęgnacyjne i rębnie	Pozostawianie nieużytkowanego pasa wzdłuż naturalnych cieków i zbiorników	O	O	O	Nie przewiduje się potrzeb modyfikacji planu
Wydra europejska <i>Lutra lutra</i> , 1355	43 stanowiska wzdłuż rzek i zbiorników			O	O	O	

Grupa II – gatunki chronione i rzadkie na terenie nadleśnictwa

Nazwa polska, łacińska	Ochrona gatunkowa	Znana liczba stanowisk i lokalizacja w N-ctwie	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>projekcie Planu</i> lub potrzeby ochrony	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do <i>projektu planu</i>
					krótco-terminowe	średnio-terminowe	długo-terminowe	
Rośliny								
Bobrek trójlistkowy <i>Menyanthes trifoliata</i>	częściowa	2 stanowiska w rezerwacie Smolnik	brak	brak	O	O	O	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji planu
Grzybień biały <i>Nymphaea alba</i>	częściowa	4 stanowiska (1 w rezerwacie Smolnik)	1 stanowisko poza rezerwatem CW; pozostałe brak	brak	O	O	O	
Jaskier wielki <i>Ranunculus lingua</i>	częściowa	1 stanowisko w rezerwacie Smolnik	brak	brak	O	O	O	
Kotewka orzech wodny <i>Trapa natans</i>	ściśła		brak	brak	O	O	O	
Kukułka szerokolistna <i>Dactylorhiza majalis</i>	częściowa	3 stanowiska (2 w rezerwacie Smolnik)	brak	brak	O	O	O	
Modrzewnica zwyczajna <i>Andromeda polifolia</i>	częściowa	3 stanowiska (2 w rezerwacie Kamieniec)	1 stanowisko poza rezerwatem: CW CP, rębnia IIIAU, pielęgnowanie gleby, zabiegi agrotechniczne, odnowienia w rębniach złożonych	Oznaczenie i zabezpieczenie stanowiska w okresie realizacji zapisów wskazówki gospodarczej	O	O	O	

Naparstnica zwyczajna <i>Digitalis grandiflora</i>	częściowa	1 stanowisko	TP	Oznaczenie i zabezpieczenie stanowiska w okresie realizacji zapisów wskazówki gospodarczej	P	O	O	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji planu
Pływacz średni <i>Urticularia Intermedia</i>	ściśła	1 stanowisko w rezerwacie Smolnik	brak	brak	O	O	O	
śnieżyczka przebiśnieg <i>Galanthus nivalis</i>	częściowa	1 stanowisko	TP	Oznaczenie i zabezpieczenie stanowiska	P	O	O	
Wełnianeczka alpejska <i>Trichophorum alpinum</i>	częściowa	1 stanowisko w rezerwacie Kamieniec	brak	brak	O	O	O	
Wiciokrzew pomorski <i>Lonicera periclymenum</i>	częściowa	1 stanowisko	brak	Oznaczenie i zabezpieczenie stanowiska	O	O	O	
Widlicz spłaszczony <i>Diphasiastrum complanatum</i>	częściowa	3 stanowiska (2 w rezerwacie Kamieniec)	1 stanowisko poza rezerwatem: rębnia IB, pielęgnacja gleby, odnowienie zrębów	zlokalizowanie i zabezpieczenie stanowisk przed wykonaniem zabiegu.	O	O	O	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji planu
Widlicz Zeillera <i>Diphasiastrum zeilleri</i>	ściśła	4 stanowiska (1 w rezerwacie Kamieniec)	Brak	Oznaczenie i zabezpieczenie stanowiska	O	O	O	
Widłak wroniec <i>Huperzia selago</i>	częściowa	3 stanowiska (1 w rezerwacie Smolnik)	1 stanowisko w rezerwacie brak; 1 stanowisko CP; 1 stanowisko CW, CP	zlokalizowanie i zabezpieczenie stanowisk przed wykonaniem zabiegu	O	O	O	
Kukułka (rodzaj)	Wiele, bądź wszyscy przedst. taksonu pod ochroną	1 stanowisko w rezerwacie Kamieniec	Brak	brak	O	O	O	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji planu
Pływacz (rodzaj)		1 stanowisko w rezerwacie Smolnik						
Widłakowate (rodzina)		4 stanowiska	3 stanowiska: TP; 1 stanowisko rębnia IB, pielęgnacja gleby, odnowienie zrębów	zlokalizowanie i zabezpieczenie stanowisk przed wykonaniem zabiegu	O	O	O	
Bezkręgowce								
Szklarnik leśny <i>Cordulegaster boltonii</i>	częściowa	Rezerwat Kamieniec	brak	brak	O	O	O	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji planu

Grupa III – pozostałe gatunki chronione na terenie nadleśnictwa

Nazwa polska, łacińska	Ochrona gat.	Znana liczba stanowisk i lokalizacja w N-ctwie	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>projekcie Planu</i> lub potrzeby ochrony	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do <i>projektu planu</i>
					krótco-terminowe	średnio-terminowe	długo-terminowe	
Grupa III – pozostałe gatunki chronione na terenie nadleśnictwa								
Rośliny								
Bagno zwyczajne <i>Rhododendron tomentosum</i>	częściowa	Liczne stanowiska	możliwe różnego rodzaju zabiegi pielęgnacyjne, rębnie i odnowienia	zlokalizowanie i zabezpieczenie większych jednolitych płatów przed wykonaniem zabiegu.	O	O	O	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji planu
Rosiczka okrągłolistna <i>Drosera rotundifolia</i>	ściśła							
Wawrzynek wilczelyko <i>Daphne mezereum</i>	częściowa							
Widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>	częściowa							
Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	częściowa							
Chrobotek (rodzaj) <i>Cladonia spp.</i>	Wiele przedst. taksonu pod ochr.				P	O	O	
Bezkręgowce								
Pijawka lekarska <i>Hirudo medicinalis</i>	częściowa	brak dokładnych danych lokalizacyjnych	brak	brak	O	O	O	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji planu
Płazy								
Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	ściśła	Gatunki rozpowszechnione na niżu	możliwe różnego rodzaju zabiegi pielęgnacyjne, rębnie i odnowienia	Pozostawianie stref buforowych, martwego drewna i ewentualnie niewielkich stert kamieni (jeżeli takowe istnieją) wokół zbiorników wodnych.	O	O	O	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji planu
Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	ściśła							
Ropucha szara <i>Bufo bufo</i>	częściowa							
Żaba jeziorkowa <i>Rana lessonae</i>								
Żaba trawna <i>Rana temporaria</i>								
Żaba wodna <i>Rana esculanta</i>								
Gady								
Jaszczurka zwinka <i>Lacerta agilis</i>	częściowa	Gatunki rozpowszechnione na niżu	możliwe różnego rodzaju zabiegi pielęgnacyjne, rębnie i odnowienia	Pozostawianie stref buforowych, martwego drewna i ewentualnie niewielkich stert kamieni (jeżeli takowe istnieją)	O	O	O	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji planu
Jaszczurka żyworodna <i>Lacerta vivipara</i>	częściowa							
Padalec zwyczajny <i>Anguis fragilis</i>	częściowa							
Zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i>	częściowa							

Żmija zygzakowata <i>Vipera berus</i>	częściowa			wokół zbiorników wodnych.				
Ptaki								
Bogatka <i>Parus major</i>	ściśła	Gatunki ptaków leśnych, lęgowe liczne, średnioliczne lub mniej liczne. Brak dokładnych danych na temat występowania	możliwe różnego rodzaju zabiegi pielęgnacyjne, rębnie i odnowienia	W przypadku identyfikacji konkretnego zasiedlonego gniazda - zachowanie strefy buforowej	o	o	o	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji planu
Czarnogłówka <i>Poecile montanus</i>								
Czubatka <i>Lophophanes</i>								
Drozd śpiewak <i>Turdus philomelos</i>								
Kapturka <i>Sylvia atricapilla</i>								
Kos <i>Turdus merula</i>								
Kowalik <i>Sitta europaea</i>								
Kukułka <i>Cuculus canorus</i>								
Modraszka <i>Cyanistes caeruleus</i>								
Mysikrólik <i>Regulus regulus</i>								
Pelzacz leśny <i>Certhia familiaris</i>								
Piecuszek <i>Phylloscopus</i>								
Piegża <i>Sylvia curruca</i>								
Pierwiosnek <i>Phylloscopus</i>								
Rudzik <i>Erithacus rubecula</i>								
Sikora uboga <i>Parus palustris</i>								
Sosnówka <i>Periparus ater</i>								
Sójka <i>Garrulus glandarius</i>								
Strzyżyk <i>Troglodytes</i>								
Szpak <i>Sturnus vulgaris</i>								
Świergotek drzewny <i>Anthus trivialis</i>								
Trznadel <i>Emberiza citrinella</i>								
Wilga <i>Oriolus oriolus</i>								
Zaganiacz <i>Hippolais icterina</i>								
Zięba <i>Fringilla coelebs</i>								
Zniczek <i>Regulus ignicapilla</i>								

Dudek <i>Upupa epops</i>	ściśła	Gatunki terenów otwartych lub półotwartych, w lasach pojawiające się rzadko, zazwyczaj jedynie na obrzeżach	możliwe różnego rodzaju zabiegi pielęgnacyjne, rębnie i odnowienia	W przypadku identyfikacji konkretnego zasiedlonego gniazda - zachowanie strefy buforowej	0	0	0	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji planu
Jerzyk <i>Apus apus</i>								
Kawka <i>Corvus monedula</i>								
Mazurek <i>Passer montanus</i>								
Muchołówka szara <i>Muscicapa striata</i>								
Pleszka <i>Phoenicurus phoenicurus</i>								
Pustułka <i>Falco tinnunculus</i>								
Skowronek <i>Alauda arvensis</i>								
Słowik rdzawy <i>Luscinia megarhynchos</i>								
Słowik szary <i>Luscinia luscinia</i>								
Szczygieł <i>Carduelis carduelis</i>								
Wróbel <i>Passer domesticus</i>								
Sroka <i>Pica pica</i>	częściowa							
Jastrząb <i>Accipiter gentilis</i>	ściśła	Brak danych co do dokładnej liczby stanowisk	możliwe różnego rodzaju zabiegi pielęgnacyjne, rębnie i odnowienia	pozostawianie na zrębach kęp starodrzewów	0	0	0	w przypadku stwierdzenia gniazdowania przesunąć czas wykonania zabiegu poza okres lęgowy i pozostawić kępy starodrzewów w sąsiedztwie gniazda
Myszołów <i>Buteo buteo</i>	ściśła							
Kruk <i>Corvus corax</i>	częściowa							
Kokoszka <i>Gallinula chloropus</i>	ściśła	Gatunki środowisk wodno-błotnych, występujące na terenie nadleśnictwa, a także w sąsiedztwie lasów; brak znanej liczby stanowisk	możliwe różnego rodzaju zabiegi pielęgnacyjne, rębnie i odnowienia	pozostawianie nieużytkowanych stref ekotonowych wzdłuż rzek i wokół zbiorników wodnych	0	0	0	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji planu
Łabędź niemy <i>Cygnus olor</i>								
Samotnik <i>Tiringa ochropus</i>								
Świerszczak <i>Locustella naevia</i>								
Trzcinniczek <i>Acrocephalus scirpaceus</i>								
Czapla siwa <i>Ardea cinerea</i>	częściowa							
Dzięcioł zielony <i>Picus viridis</i>	ściśła	Brak danych co do dokładnej liczby stanowisk	możliwe różnego rodzaju zabiegi pielęgnacyjne, rębnie i odnowienia	Zachowanie lasów starszych, ochrona drzew dziuplastych, pozostawianie	0	0	0	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji planu
Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>								

Dzięcioł duży <i>Dendrocopos major</i>				martwego i obumierającego drewna, pozostawienie na zrębach kęp starodrzewu.				
Ssaki								
Borowiec wielki <i>Nyctalus noctula</i>	ścista	Brak danych co do dokładnej liczby stanowisk	głównie rębnie i TP w d-stanach bliskorębnych	pozostawianie na zrębach kęp starodrzewów i w strefach sąsiadujących z terenami otwartymi	O	O	O	Nie stwierdzono potrzeb modyfikacji planu
Gacek brunatny <i>Plecotus auritus</i>				brak				
Jeż wschodni <i>Erinaceus roumanicus</i>	częściowa		możliwe różnego rodzaju zabiegi pielęgnacyjne, rębnie i odnowienia	brak				
Kret europejski <i>Talpa euroapea</i>	częściowa							
Łasica łąska <i>Mustela nivalis</i>	częściowa							
Wiewiórka pospolita <i>Sciurus vulgaris</i>	częściowa							

Brak danych na temat lokalizacji stanowisk grzybów chronionych nie pozwala ocenić przewidywanego oddziaływania *projektu planu* na tę grupę organizmów.

Zapisy w *projekcie Planu* i *Programie ochrony przyrody* dotyczące ochrony roślin i zwierząt:

- uwzględniają zasady gospodarowania w strefach ochrony gatunkowej,
- zawierają zalecenie pozostawiania biogrup starodrzewów na zrębach, drzew dziuplastych, stref ekotonowych przy gruntach nieleśnych, szczególnie na granicach ekosystemów wodno-błotnych,
- zawierają zalecenie lustracji drzewostanów przed wykonaniem zabiegów w miejscach występowania rzadkich gatunków chronionych, w celu oznakowania i zabezpieczenia stanowisk,
- w przypadku stwierdzenia nowych miejsc gniazdowania bociana czarnego, bielika oraz innych gatunków wymagających utworzenia stref ochronnych należy odstąpić od wykonania zabiegów i zgłosić miejsca gniazdowania do RDOŚ,
- zawierają zalecenie odstąpienia od przeprowadzania zabiegów, lub przesunięcie ich w czasie w przypadku gatunków posiadających taki zapis w tabeli 17 (w kolumnie: Uwagi, wnioski do *projektu*).

Nie przewiduje się by *projekt planu*, przy uwzględnieniu zaleceń zapisanych w *Programie ochrony przyrody*, mógł znacząco negatywnie oddziaływać na gatunki chronione, występujące na terenie Nadleśnictwa Olesno. Należy również nadmienić, że działania gospodarcze realizowane są m. in. w oparciu o rozporządzenie Ministra

Środowiska z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz.U. 2017, poz. 2408), którego celem jest zminimalizowanie potencjalnego negatywnego oddziaływania na przyrodę gospodarki leśnej, ochrona przyrody, promowanie działań na rzecz jej ochrony i odtworzenia jej istotnych elementów.

4.3.3. ODDZIAŁYWANIE NA SIEDLISKA PRZYRODNICZE

Siedlisko przyrodnicze to *obszar lądowy lub wodny, naturalny, półnaturalny lub antropogeniczny, wyodrębniony w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne*. Aktem prawa europejskiego w zakresie ochrony siedlisk jest Dyrektywa Rady EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny (Council Directive 92/43/EEC), tzw.: Dyrektywa Siedliskowa. Typy siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony wyznacza się obszary Natura 2000, określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia, jako obszary Natura 2000.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Olesno znajduje się jeden obszar Natura 2000. Jest to obszar mający znaczenie dla Wspólnoty OZW Szumirad PLH160020.

Tab. 18. Siedliska przyrodnicze w obszarze Natura 2000 Szumirad

Siedlisko	Kod	Pow. [ha] na podstawie danych GIS Planu zadań ochrony obszaru Natura 2000 Szumirad i Planów ochrony rezerwatów Smolnik i Kamieniec
Leśne siedliska przyrodnicze		
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe	91E0*	18,82
Bory i lasy bagienne	91D0*	11,12
Σ powierzchni leśnych siedlisk przyrodniczych 29,94		
Nieleśne siedliska przyrodnicze		
Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	7140	3,12
Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	3150	3,09
Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	7110*	–
Powierzchnia wg. SDF: 0,31 ha. Pomimo informacji z sierpnia 2018 r., zawartych w SDF obszaru Natura 2000, mówiących, że siedlisko to jest obecne, nie jest jasne czy siedlisko to faktycznie tam jest: PZO obszaru z lutego 2018 r. nie wymienia siedliska na liście, ale napisane jest, że z PZO wyłącza się rezerваты przyrody Smolnik i Kamieniec. PO rezerwatów z 2014 r. i 2016 r. nie wymieniają tego siedliska, co wskazywałoby, że siedlisko to nie jest obecne na terenie obszaru.		
Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	3260	0,14
Σ powierzchni nieleśnych siedlisk przyrodniczych 6,35....		
Σ powierzchni wszystkich siedlisk przyrodniczych 36,29 _		

*siedliska priorytetowe

W projekcie Planu nie zaplanowano zabiegów gospodarczych w leśnych, a także w nieleśnych siedliskach przyrodniczych. Siedliska nieleśne należą do ekosystemów wodno-błotnych, dla których w *Programie ochrony przyrody* wymieniono działania ochronne polegające na: utrzymaniu obecnych stosunków wodnych; odtwarzaniu stosunków wodnych w miejscach, gdzie zostały one zaburzone; pozostawianiu pasów ochronnych drzewostanów wokół użytków ekologicznych reprezentujących siedliska hydrogeniczne.

Nie przewiduje się, żeby projekt planu mógł znacząco negatywnie oddziaływać na chronione siedliska przyrodnicze.

4.3.4 ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI

Projekt planu nie wpływa bezpośrednio na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi. Jego zapisy odnoszą się wyłącznie do drzewostanów i pozyskania drewna. Niektóre działania prowadzone w drzewostanach wiążą się z czasowym wprowadzeniem zakazu wstępu w rejonie prac. Zakaz ten wynika z odrębnych przepisów (zasady BHP, ustawa o lasach), i dotyczy niewielkich powierzchni, można w tym przypadku mówić o krótkoterminowym oddziaływaniu negatywnym o niewielkim zasięgu. Pośredni, pozytywny wpływ prowadzonych działań gospodarczych wiąże się z zatrudnieniem wyspecjalizowanych pracowników, jak również robotników sezonowych, co wiąże się ze zmniejszeniem bezrobocia terenów wiejskich.

Oddziaływanie projektu planu, rozumianego jako kompleks działań zmierzających do zapewnienia trwałości lasu z uwzględnieniem jego wielofunkcyjności, jest na ludzi neutralny, w dłuższej perspektywie pozytywny.

4.3.5. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ

Różnorodność biologiczna powinna być chroniona na 3 poziomach: genetycznym, gatunkowym i krajobrazowym, do czego zobowiązują wspomniane wcześniej akty prawa krajowego i międzynarodowego.

W zakresie różnorodności genetycznej Projekt Planu nie zawiera elementów, które mogą znacząco wpływać na zmniejszenie puli genowej w obrębie gatunków. Zabiegi przewidziane w projekcie Planu dotyczą głównie sposobu pozyskiwania drewna i odnawiania lasu oraz wykonywania cięć pielęgnacyjnych. Aby jednak nie nastąpił w puli genowej ubytek, w *Programie ochrony przyrody* zawarto zapis o konieczności pozostawiania kęp starodrzewów.

Przy odnowieniu drzewostanów opierającym się na sadzonkach, stosowany materiał jest pozyskany i wyhodowany z obiektów wyselekcjonowanych pod względem cech jakościowych. Może to być rodzaj ograniczenia różnorodności biologicznej. Selekcja nasienna nie wynika z *projektu planu*, lecz przepisów prawa krajowego np. z ustawy *o leśnym materiale rozmnożeniowym*, dlatego nie może być oceniana jako element *projektu Planu*.

W zakresie różnorodności gatunkowej mogą być oceniane zapisy *projektu planu* dotyczące:

- wpływu projektowanych zabiegów na różnorodność gatunkową grzybów, roślin i zwierząt,
- wpływu projektowanych zabiegów na zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów.

W pierwszym przypadku jednoznaczna ocena nie jest możliwa, gdyż realizacja *projektu planu* może różnie wpływać na różne grupy gatunków – dla jednych działania mogą być negatywne, dla innych pozytywne. Ponadto działania o początkowym negatywnym wpływie mogą na przestrzeni lat dać pozytywny efekt.

Oceniając wpływ zaprojektowanych działań pod kątem ich wpływu na różnorodność gatunkową drzewostanów należy się odnieść głównie do zamieszczonej w *projekcie Planu* tabeli przyjętych typów drzewostanu i składów gatunkowych upraw. Tabela ta, dla każdego typu siedliskowego lasu określa optymalny typ drzewostanu – TD (lub kilka TD), oraz proponowane składy upraw, z określeniem przedziału procentowego udziału każdego gatunku. Tabela wskazuje, że w składach gatunkowych odnowień uwzględnione zostały wszystkie lasotwórcze gatunki drzew leśnych występujące naturalnie na obszarze nadleśnictwa. *Projekt Planu* nie w każdym przypadku precyzuje dokładnie, jakie gatunki powinny być wprowadzone z danej grupy rodzajowej, np. zapis Brz oznacza zarówno brzozę brodawkowatą jak i brzozę omszoną – zależnie od siedliska. Gdyby w *projekcie Planu* uwzględniano jedynie potrzeby gospodarcze i możliwości produkcji drewna, pula stosowanych gatunków byłaby znacznie uboższa. Wymogi zapewnienia różnorodności gatunkowej powodują, że zakres stosowanych gatunków jest dostosowany do naturalnych właściwości siedlisk w określonych warunkach przyrodniczo-leśnych.

Działaniem pozytywnie oddziałującym na różnorodność gatunkową jest eliminacja gatunków inwazyjnych. Gatunki te przyczyniają się do zubożenia ekosystemów poprzez wypieranie rodzimych gatunków z ich siedlisk.

Projekt planu nie wpływa negatywnie na różnorodność gatunkową nadleśnictwa. Może jedynie powodować miejscowe, okresowe fluktuacje w populacjach - migracje zwierząt, przesuwanie zasięgów gatunków roślin. *Projekt planu* może w dłuższej

perspektywie korzystnie wpłynąć na populacje gatunków i różnorodność gatunków poprzez działania renaturyzujące zbiorowiska.

Wpływ projektu planu jest neutralny na różnorodność krajobrazową i ekosystemową. Nie spełnia on żadnego z kryteriów określonych w § 3 ust. 1 pkt 89 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie *przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*. Nie powoduje obniżenia różnorodności krajobrazowej. *Projekt planu* zawiera zalecenia pozostawienia w stanie niezmienionym cennych ekosystemów nieleśnych, stanowiących urozmaicenie krajobrazowe i biocenotyczne. Charakter zabiegów zaprojektowanych dla gruntów leśnych również nie wpływa zasadniczo na ich przekształcenie. Może powodować jedynie pewne okresowe zmiany ich struktury. Trwałe zachowanie lasów jest podstawowym założeniem planowej gospodarki leśnej. W trakcie realizacji *projektu planu*, nie jest przewidywane zmniejszenie się różnorodności na poziomie ekosystemów.

Nie przewiduje się, by *projekt Planu* mógł negatywnie oddziaływać na różnorodność biologiczną.

4.3.6. ODDZIAŁYWANIE NA WODĘ

Projekt Planu nie zawiera zapisów bezpośrednio dotyczących ekosystemów wodnych i nie planuje się w odniesieniu do nich działań. Nie przewiduje się również by zabiegi gospodarcze zaplanowane w sąsiadujących z nimi drzewostanach, mogły negatywnie na nie oddziaływać przy wykorzystaniu zaleceń zawartych w *Programie ochrony przyrody* (podrozdział 7.1. Kształtowanie stosunków wodnych; podrozdział 7.5. Ochrona siedlisk hydrogeniczných: mokradeł, torfowisk). Dlatego *projekt Planu* nie wpływa negatywnie na warunki wodne. Ponadto może wpłynąć pozytywnie na miejsca o zaburzonych stosunkach wodnych poprzez propagowanie działań zmierzających do ich odtworzenia.

4.3.7. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE

Zabiegi gospodarcze przewidziane w *projekcie Planu* nie wpływają na pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego. Używanie sprzętu mechanicznego ma oddziaływanie lokalne i dotycząca małych powierzchni. Realizacja zadań wynikających z *projektu planu* nie powinna znacząco negatywnie wpłynąć na ogólny stan powietrza w nadleśnictwie.

4.3.8. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Działania gospodarcze wykonywane na podstawie *projektu planu* mogą miejscowo wpłynąć nieznacznie negatywnie na powierzchnię ziemi, na pokrywą glebową. Wpływ ten jest jednak krótkotrwały. Dotyczy to głównie efektów stosowania ciężkich maszyn leśnych (ciągniki, harwerstery, forwardery) podczas prac związanych z pozyskaniem drewna w ramach użytkowania rębego i przedrębego oraz przygotowania gleby pod odnowienia. Aby ograniczyć ten wpływ należy stosować sieć szlaków zrywkowych i odpowiednie techniki zrywki (np. maszyny nasiębiejne). Należy w miarę możliwości stosować mniej ingerujące sposoby przygotowania gleby np. punktowe. Szczególnie ważne jest to w miejscach podatnych na erozję z uwagi na ukształtowanie terenu jak wąwozy, strome stoki, skarpy w dolinach cieków. Na zrębach zupełnych w terenie falistym, na luźnych utworach piaszczystych jak wydmy, należy zadbać by bruzdy prowadzone były wzdłuż warstw, ogranicza to wypłukiwanie gleby. W miarę możliwości zaleca się stosowanie zimowego pozyskania, szczególnie na siedliskach wilgotnych. Nie przewiduje się by zapisy projektu Planu mogły znacząco negatywnie oddziaływać na powierzchnię ziemi.

4.3.9. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ

Przewidziane w *projekcie Planu* zabiegi gospodarcze nie wpływają znacząco na krajobraz. Nie projektowano wylesień powierzchni leśnych. Przewidzianymi w *projekcie Planu* zabiegami kształtującymi w pewnym stopniu leśny krajobraz mogą być rębnie. Zaleca się kształtowanie w sposób stopniowy pasów lasu od strony przestrzeni otwartej tak, aby jak najdłużej zachować nienaruszoną strukturę krajobrazu. W *Programie ochrony przyrody* zamieszczono wytyczne dotyczące kształtowania granicy polno-leśnej (podrozdział 7.2.) oraz stref ekotonowych (podrozdział 7.3.). Zalecenia te mają za zadanie wzbogacanie struktury krajobrazu oraz niedopuszczenie do jej uproszczenia.

Wewnątrz kompleksów leśnych zaprojektowane rębnie mogą w niektórych przypadkach wpłynąć pozytywnie na subiektywne odczucia estetyczne. Realizacja zabiegów rębnych wpływa na zróżnicowanie struktury wiekowo-przestrzennej lasu. Sąsiadujące płaty różnowiekowych drzewostanów sprzyjają lokalnemu zróżnicowaniu warunków mikroklimatycznych, co podnosi walory rekreacyjne lasu.

Przy zastosowaniu uwag z podrozdziału 7.2. *Programu ochrony przyrody*, *projekt Planu* podniesie walory krajobrazowe, tym samym będzie miał pozytywne oddziaływanie na krajobraz.

4.3.10. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT

Lasy należą do grupy elementów wpływających pozytywnie na klimat w skali lokalnej, regionalnej, a także globalnej. Regiony o dużej lesistości cechują się mniejszymi amplitudami temperatur, łagodniejszymi warunkami anemometrycznymi, wyższą, ale stabilniejszą wilgotnością powietrza. Przyczyniają się do zwiększenia ilości opadów. Wpływ pojedynczych zabiegów w lesie jest na klimat niezauważalny. Ponadto w kompleksach leśnych zmiany powodowane przez rębnie są niwelowane przez odnowienia. Zmiany klimatu mogą zachodzić jedynie w mikroskali – rębnie zupełne i gniazdowe powodują miejscowe zaostrzenie klimatu: zwiększenie dobowych amplitud temperatury, zmniejszenie wilgotności powietrza, zwiększenie prędkości wiatrów. Latem takie miejsca są bardziej narażone na wystąpienie suszy, zimą zaś – na powstanie zmrozowiska.

W *projekcie Planu* nie zaplanowano znacznych wylesień, ani zalesień potencjalnie mogących powodować zmiany klimatyczne. Oddziaływanie *projektu Planu* należy uznać za neutralne. Należy nadmienić, że *projekt Planu* faworyzuje uprawy wielogatunkowe w miejscach cechujących się odpowiednimi warunkami siedliskowymi. Kolejne *projekty Planu* przyczyniły się na przestrzeni lat do unaturalnienia upraw. Podrozdział 2.11. *Programu ochrony przyrody* dowodzi zmniejszania się powierzchni monokultur, na rzecz drzewostanów wielogatunkowych. Przywracanie bogatszych składów gatunkowych drzewostanów jest działaniem renaturalizującym drzewostany. Renaturalizacja jednego z ważniejszych elementów, mającego wpływ na klimat przyczynia się także do przywracania właściwych warunków klimatycznych. Tym samym sumaryczne długoterminowe oddziaływanie następujących po sobie projektów planów na klimat należy uznać za pozytywne. Trzeba również pamiętać, że w skali ponad regionalnej lasy łagodzą zmiany klimatu, obserwowane w postaci jego ocieplenia. Lasy pochłaniają i akumulują w tkankach roślinnych (w drewnie) gaz cieplarniany jakim jest dwutlenek węgla CO₂.

4.3.11. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE

Zasobem naturalnym, na który ustalenia *projektu Planu* mają największy wpływ są zasoby drewna. Drewno jest surowcem o szerokich możliwościach zastosowania, jest odnawialne i łatwo biodegradowalne. Oznacza to, że jego stosowanie jest wskazane, a także powinno być szeroko propagowane. Jednak niewłaściwe, płaźownicze, wykorzystywanie tego surowca może się przyczynić do zachwiania trwałości jego zasobów oraz znaczących niekorzystnych zmian w środowisku.

Gospodarka leśna prowadzona jest obecnie na zasadach zachowania i powiększania zasobów drzewnych i trwałości lasu. *Projekt Planu* jest dokumentem wyznaczającym ramy

dla takiego postępowania gospodarczego, które ma umożliwić trwały wzrost lub, co najmniej utrzymanie stanu i wielkości zasobów drzewnych. W tym celu za pomocą algorytmów matematycznych obliczone zostały etaty miąższościowe użytkowania. Są to zaplanowane wielkości użytkowania (pozyskania), które pozwalają prognozować, że nie nastąpi zmniejszenie zasobów drzewnych oraz zostaną zachowane wszelkie możliwe funkcje lasów. Po zatwierdzeniu przez Ministra Środowiska etat miąższościowy użytków rębnych staje się maksymalną wielkością określoną w m³, przewidzianą do pozyskania w okresie obowiązywania Planu urządzenia lasu (10 lat), a etat powierzchniowy użytków przedrębnych staje się minimalną powierzchnią określoną w ha, na której przewidziano wykonanie zabiegów trzebieżowych.

Planowanie gospodarki leśnej odbywa się w oparciu o *Zasady hodowli lasu*. Określają one optymalne docelowe składy drzewostanów w określonych warunkach ekologicznych (siedliskowych typach lasu), przy uwzględnieniu wymagań i naturalnych zasięgów gatunków drzew leśnych, a także podziału Polski na krainy przyrodniczo-leśne. Dostosowane są do nich najwłaściwsze sposoby pozyskania drewna w użytkowaniu rębnym, wskazujące jednocześnie związane z nimi metody odnowienia lasu. Zasady określają również minimalne wieki rębności dla poszczególnych gatunków. Planowanie, i późniejsze gospodarowanie w oparciu o *Zasady hodowli*, zapewnia trwałość lasu i powiększanie jego zasobów.

W Nadleśnictwie Olesno *projekt Planu* przewiduje stosowanie głównie rębni zupełnej IB (56,38% powierzchni manipulacyjnej zaprojektowanych rębni). Rębnia zupełna należy do powszechnych sposobów wycinania drzew na powierzchni manipulacyjnej. Polega on na praktycznie jednoczesnym usunięciu wszystkich drzew przeznaczonych do wycięcia podczas procesu odnowienia danego drzewostanu, z wyłączeniem kęp starodrzewu i innych jego cennych elementów strukturalnych. Rębnia ta daje możliwość wykorzystania odnowienia naturalnego pochodzącego z obsiewu bocznego, o ile istnieją optymalne ku temu warunki. Część drzewostanów (ze względów hodowlanych, ochronnych, krajobrazowych, ekologicznych lub, gdy jakiegokolwiek działania są nieuzasadnione gospodarczo i ekonomicznie) pozostawia się bez zaplanowanych zabiegów. W omawianym *projekcie Planu* w Nadleśnictwie Olesno bez wskazań gospodarczych pozostawiono 901,35 ha drzewostanów tj. 4,7% powierzchni leśnej zalesionej.

Zgodnie z ustawą o lasach *projekt Planu* opracowano w taki sposób, aby zasoby naturalne zachowały cechy trwałości, bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności i potencjału regeneracyjnego. Prognozowane zmiany głównych cech drzewostanów w trakcie obowiązywania *projektu Planu* przedstawiono w tabeli:

Tab. 19. Przewidywane zmiany wybranych cech drzewostanów Nadleśnictwa Olesno w okresie obowiązywania projektu Planu Urządzenia Lasu

Cecha	2019 r.	2028 r.	Zmiana	Zmiana %
przeciętna zasobność na powierzchni leśnej zalesionej (m ³ /ha)	276	278	+2	0,99%
średni wiek drzewostanów (l.)	60	59	-1	-1,67%
powierzchnia drzewostanów w wieku ponad 100 lat (ha)	2683,53	2116,48	-567,05	-21,13%
udział rzeczywisty gatunków iglastych (%)	85,03	86,53	1,5	1,73%
powierzchniowy udział głównych gatunków panujących (%):				
sosna	93,38	93,11	-0,27	0,29%
dąb	2,18	2,35	0,17	7,23%
brzoza	1,64	1,41	-0,23	14,02%
olcha	1,28	1,24	-0,04	3,13%
buk	0,61	0,88	0,27	30,68%
modrzew	0,45	0,45	0,00	0,00%
świerk	0,31	0,41	0,1	24,39%

Z przeprowadzonych analiz wynika, że realizacja zapisów *projektu Planu* nie wpłynie znacząco negatywnie na stan zasobów leśnych Nadleśnictwa Olesno.

4.3.12 ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI I DOBRA KULTURY MATERIALNEJ

Jednym z elementów ochrony środowiska jest ochrona zabytków, miejsc pamięci czy dóbr kultury materialnej. Miejsca takie (parki, cmentarze, mogiły, zabytki architektoniczne, stanowiska archeologiczne itp.) znajdują się również na gruntach Nadleśnictwa Olesno. Ich wykaz, z podaniem lokalizacji, zamieszczono w *Programie ochrony*. Większość z nich podlega ochronie prawnej. W *projekcie Planu* zostają one wyłączone z użytkowania. W przypadku mniejszych obiektów, takich jak mogiły, kapliczki czy obeliski, znajdujących się w drzewostanach objętych zabiegami zaleca się pozostawianie nieużytkowanych biogrup w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

4.3.13 ZESTAWIENIE ZBIORCZE WPŁYWU PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NA ŚRODOWISKO

Syntetyczne zebranie ocen cząstkowych wpływu *projektu Planu* na poszczególne elementy środowiska pozwala na dokonanie ogólnej oceny wpływu *projektu Planu* na środowisko. Należy tu zaznaczyć, że ocena ogólna nie wynika wprost ze średniej ocen cząstkowych, ale jest eksperckim podsumowaniem przeprowadzonych analiz.

Tab. 20. Przewidywane oddziaływanie *projektu Planu Urządzenia Lasu* na środowisko w granicach zasięgu obszaru terytorialnego Nadleśnictwa Olesno (tabela A)

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane oddziaływanie na elementy środowiska					Oddziaływanie łączne planowanych czynności i zadań gospodarczych
		Zalesienia	Odnawianie	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone i przebudowa	Rębnie zupełne	
1.	Różnorodność biologiczna	brak	+1	+1	+1	-1	+1
2.	Ludzie		+1	0	0	-1	0
3.	Zwierzęta		+1	0	0	0	+1
4.	Rośliny		-1	0	+1	-1	0
5.	Woda		0	0	0	0	0
6.	Powietrze		+1	0	0	0	0
7.	Powierzchnia ziemi		+1	0	-1	-1	0
8.	Krajobraz		+2	0	-1	-1	+1
9.	Klimat		+1	0	0	0	+1
10.	Zasoby naturalne		+2	+3	-1	-2	+1
11.	Zabytki i dobra kultury materialnej		0	0	0	0	0
Łączna ocena		-	+1	0	0	-1	+1

Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na elementy środowiska oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

brak - oznacza, że dany zabieg nie występuje w *projekcie Planu*

„+” oznacza oddziaływanie pozytywne;

„0” (zero) - oddziaływanie neutralne (brak oddziaływania),

„-” oznacza oddziaływanie negatywne,

1. oddziaływanie nieznaczne (poprawa lub pogorszenie elementów środowiska w skali do 10%)

2. oddziaływanie istotne (poprawa lub pogorszenie elementów środowiska w skali 10-20%)

3. oddziaływanie znaczące (poprawa lub pogorszenie elementów środowiska w skali ponad 20%)

5. ROZWIĄZANIA I WNIOSKI DO *PROJEKTU PLANU*

5.1. PRZEWIDYWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE I OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ *PROJEKTU PLANU*

Zapisy *projektu Planu* nie zawierają zaleceń, których realizacja może znacząco negatywnie wpłynąć na środowisko lub obszary Natura 2000, w tym w szczególności na cele ochrony tych obszarów.

Niektóre planowane zabiegi, w trakcie ich realizacji, mogą nieznacznie negatywnie oddziaływać na pewne elementy środowiska, jednak oddziaływanie to będzie miało charakter krótkotrwały. Sposoby ograniczania tego negatywnego wpływu zostały zapisane w *Programie ochrony przyrody*, który zawiera ogólne i szczegółowe zapisy sposobów postępowania gospodarczego uwzględniającego wymogi ochrony przyrody. Ponadto działania gospodarcze realizowane są m. in. w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 grudnia 2017 r. w *sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie*

gospodarki leśnej (Dz.U. 2017, poz. 2408), którego celem jest zminimalizowanie potencjalnego negatywnego oddziaływania na przyrodę gospodarki leśnej, ochrona przyrody, promowanie działań na rzecz jej ochrony i odtworzenia jej istotnych elementów.

Poniżej zestawiono, syntetycznie zebrane, sposoby ograniczania negatywnych oddziaływań zabiegów, możliwych do wystąpienia podczas realizacji *projektu Planu*, na elementy środowiska przyrodniczego.

Tab. 21. Zestawienie wniosków z analizy *projektu Planu* oraz propozycje minimalizacji stwierdzonych negatywnych oddziaływań

Przedmiot oddziaływania	Możliwe negatywne oddziaływanie	Zapisy w <i>projekcie Planu</i> ograniczające negatywne oddziaływanie.
Stanowiska chronionych gatunków roślin leśnych	Możliwe przypadkowe zniszczenie stanowiska podczas prowadzenia prac leśnych, szczególnie istotne w przypadku gatunków znanych z pojedynczych stanowisk na terenie nadleśnictwa. Możliwe również zniszczenie siedliska podczas cięć rębnych, zrywki drewna i odnowienia.	<ul style="list-style-type: none"> • Zalecenie lustracji drzewostanów przed wykonaniem zabiegów w miejscach występowania gatunków szczególnie cennych, w celu określenia i zabezpieczenia ich stanowisk. • W przypadku niektórych gatunków lokalnie rzadkich w skali nadleśnictwa, zapisano konieczność pozostawienia wokół stanowiska strefy nieużytkowanej rębnie (kępy).
Stanowiska chronionych gatunków roślin związanych z ekosystemami nieleśnymi	Negatywne oddziaływanie poprzez zaniechanie działań.	<ul style="list-style-type: none"> • Potrzeba czynnej ochrony siedlisk gatunków (pozyskanie środków z dotacji celowych na koszenie łąk), utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania, powstrzymanie sukcesji.
Stanowiska lęgowe ptaków rzadkich, objętych ochroną strefową (bielik <i>Haliaeetus albicilla</i> , bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>)	Płoszenie ptaków w okresie lęgowym.	<ul style="list-style-type: none"> • Brak zaprojektowanych zabiegów w zasięgu strefach ochrony całorocznej. • Przestrzeganie terminów wykonywania zabiegów w strefie ochrony okresowej.
Zachowanie odpowiednich siedlisk dla gatunków ptaków drapieżnych i sów	Ubytek starych drzew.	<ul style="list-style-type: none"> • Zapis o konieczności pozostawiania pojedynczych starych drzew, kęp starodrzewów, dziuplastych drzew. • Pozostawianie fragmentów starodrzewu o powierzchni co najmniej 5% użytkowanego wydzielenia przy stosowaniu zrębów zupełnych. • Należy ograniczać i przeciwdziałać ubytkowi martwego drewna stojącego i leżącego w miarę jego wydzielenia się. • Pozostawianie fragmentów lasów nieobjętych zagospodarowaniem w sąsiedztwie ekosystemów nieleśnych.
Pozostałe gatunki ptaków leśnych	Wymuszanie zmiany miejsc lęgowych, przemieszczanie się do właściwych siedlisk.	<ul style="list-style-type: none"> • Pozostawianie odpowiedniej liczby starych drzew w drzewostanach, pozostawianie drzew dziuplastych. • Pozostawianie kęp starodrzewów. • Wywieszanie budek lęgowych.

Przedmiot oddziaływania	Możliwe negatywne oddziaływanie	Zapisy w <i>projekcie Planu</i> ograniczające negatywne oddziaływanie.
Różnorodność biologiczna	Zmniejszenie różnorodności genetycznej drzewostanów.	<ul style="list-style-type: none"> • Pozostawianie podczas cięć pojedynczych egzemplarzy starych drzew, kęp starodrzewów. • Wspieranie naturalnego odnowienia. • Korzystanie z materiału sadzeniowego pozyskiwanego z jak największej liczby osobników oraz z udokumentowanych miejsc bazy nasiennej zgodnie z zasadami nasiennictwa i selekcji w leśnictwie.
	Zmniejszenie różnorodności gatunkowej.	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona znanych stanowisk gatunków chronionych przed zniszczeniem, ochrona ich siedlisk. • Stosowanie zalecanych składów odnowieniowych przy zakładaniu upraw. • Wprowadzanie domieszek biocenotycznych
	Zmniejszenie różnorodności siedlisk.	<ul style="list-style-type: none"> • Potrzeba czynnej ochrony niektórych siedlisk. • Utrzymywanie niepogorszonych stosunków wodnych siedlisk hydrogenicznych (torfowisk, bagien, mokradeł), odtwarzanie stosunków wodnych. • Przyjęcie docelowych składów gatunków zgodnych z siedliskiem (w przypadku niektórych siedlisk proponowane jest kilka wariantów). • Zalecenie pełnego wykorzystania gatunków domieszkowych.
Powierzchnia ziemi	Zniszczenie pokrywy glebowej w trakcie prac leśnych ciężkim sprzętem.	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystywanie szlaków zrywkowych, • punktowe sposoby przygotowania gleby, • ograniczenie wykonywania rabat albo rabatowałków, • w miarę możliwości stosowanie zimowego pozyskania.
Krajobraz	Zniekształcenie krajobrazu poprzez odslanianie przestrzeni przy zrębach zupełnych	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie stref ekotonowych, przez pozostawianie specjalnie zagospodarowanych pasów drzewostanu na granicy lasu z terenem otwartym. • tworzenie wielogatunkowych stref ekotonowych, sadzenie krzewów.
Zasoby naturalne	W przypadku zaplanowania użytkowania znacząco naruszającego trwałość zasobów.	<ul style="list-style-type: none"> • Określanie odpowiednich etatów cięć. Zapisy w <i>projekcie Planu</i> eliminują możliwość negatywnego oddziaływania, stosując się do instrukcji i zasad obowiązujących w LP.
Siedliska przyrodnicze	Planowanie nieodpowiednich składów gatunkowych na uprawach.	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie w obszarze Natura 2000 składów gatunkowych upraw i typów drzewostanów do warunków siedliskowych, a w przypadku siedlisk cennych (z załącznika / DS.) ustalenie składów zgodnych z naturalnymi składami drzewostanu na danym siedlisku. Zapisy w <i>projekcie Planu</i> eliminują możliwość negatywnego oddziaływania stosując się do instrukcji i zasad obowiązujących w LP.

Przedmiot oddziaływania	Możliwe negatywne oddziaływanie	Zapisy w <i>projekcie Planu</i> ograniczające negatywne oddziaływanie.
	Użytkowanie jednocześnie zbyt dużej powierzchni siedlisk lub nieodpowiednie sposoby cięć.	<ul style="list-style-type: none"> Sporządzenie planu cięć i zabiegów pielęgnacyjnych pod kątem potrzeb hodowlanych drzewostanów z uwzględnieniem sposobów planowania zapewniających trwałość lasów (podział na ostępy, nawroty cięć itp.). Dostosowanie rodzajów i form rębni do potrzeb konkretnych drzewostanów oraz siedlisk przyrodniczych znajdujących się w obszarze Natura 2000.

5.2. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZASTOSOWANYCH W PROJEKCIE PLANU

Proces tworzenia *projektu Planu* zawiera w sobie elementy analizy i wyboru wariantów alternatywnych, których efektem jest taki kształt zapisów, które zapewnią realizację założonych celów *projektu Planu* przy minimalizacji skutków negatywnych.

Wariantowanie *projektu Planu* może się odbywać poprzez rozpatrywanie możliwości lokalizacji zabiegów, ich czasowego wykonania oraz technicznych sposobów wykonywania.

Sporządzanie *projektu Planu* podlega wariantowaniu już na etapie ustalania wytycznych do wykonania prac urządzeniowych. Polega to na wyborze dla ustalonych typów lasu (siedliskowe typy lasu, planowany cel hodowlany) odpowiednich sposobów zagospodarowania, składów gatunkowych upraw i typów drzewostanów. Wybór ten został dokonany na etapie KZP w trakcie dyskusji z udziałem społeczeństwa. Ustalenia KZP zostały zapisane w protokole zamieszczonym w *Elaboracie*. Składy gatunkowe upraw na siedliskach chronionych są dyskutowane i korygowane również na NTG, po zakończeniu prac urządzeniowych. Protokół z NTG również zostanie umieszczony w *Elaboracie*. *Projekt Planu* zostanie wyłożony w siedzibie Nadleśnictwa Olesno – w celu zapoznania się i wniesienia uwag przez każdego zainteresowanego.

Kolejnym sposobem wariantowania jest ustalanie rozmiaru cięć. Sporządzanie planu cięć jest cyklem procesów, w trakcie których następuje ustalenie dominujących celów i funkcji w każdym drzewostanie oraz zaproponowanie najwłaściwszego postępowania gospodarczego. Początkowy *projekt Planu* cięć był weryfikowany poprzez uzgodnienie zaplanowanych wstępnie zabiegów z wymogami ochrony przyrody, oczekiwaniami społecznymi, a także zasadami planowania.

Wariantowanie czasowe w *projekcie Planu* ma ograniczone zastosowanie. Zgodnie z *Instrukcją urządzania lasu* planowanie urządzeniowe nie uwzględnia potrzeby

wskazywania terminów wykonywania poszczególnych zabiegów zarówno w ramach pory roku jak i w ramach 10-lecia. Ze względu na potencjalny negatywny wpływ wykonywania zabiegów w nieodpowiednim czasie, w *projekcie Planu* zamieszcza się wskazania dotyczące optymalnego terminu wykonania cięć. We wskazaniach tych nie przyporządkowuje się terminu do konkretnej pozycji w planie cięć, lecz formułuje się ogólne zalecenia dotyczące wykonywania zabiegów. Zamieszczone są one w *Programie ochrony przyrody*. Zalecenia te zapisuje się w odniesieniu do grup wydzielen, dla których stwierdza się taką potrzebę (np. ochrona wokół miejsc gniazdowania gatunków wymagających ustalenia strefy ochronnej).

Zasadnicze wariantowanie *projektu Planu* pod kątem wymagań ochrony środowiska zostało przeprowadzone na etapie tworzenia *Programu ochrony przyrody*. W *Programie* zamieszczono zapisy modyfikujące prowadzenie gospodarki leśnej, które ze względów technicznych (ograniczenia możliwości bazy danych SILP) nie umieszczono w zasadniczej treści planów cięć, planów użytkowania przedrębego i planów hodowli.

Formą wariantowania *projektu Planu* jest również przeprowadzenie NTG, która oceni *projekt Planu* oraz dokona wyboru zaproponowanych metod postępowania i przyjęcia wskaźników gospodarki leśnej. Protokół z NTG zostanie umieszczony w *Elaboracie*.

Projekt Planu zostanie wyłożony w siedzibie Nadleśnictwa Olesno – w celu zapoznania się i wniesienia uwag przez każdego zainteresowanego.

Kolejne przybliżenia i wybory wariantów planu cięć doprowadzają ostatecznie do uzyskania wersji, która w sposób optymalny uwzględnia wymogi różnych grup społecznych, środowiska oraz gospodarki leśnej w odniesieniu do ustalonych funkcji lasu i celów *projektu Planu*.

5.3. WNIOSKI KOŃCOWE

Projekt Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Olesno na lata 2019-2028 nie zawiera zapisów sprzecznych z postulatami ochrony przyrody, ani z żadnymi krajowymi i międzynarodowymi przepisami dotyczącymi ochrony środowiska. W trakcie planowania zabiegów uwzględniono istniejące formy ochrony przyrody, stanowiska gatunków chronionych oraz potrzebę ochrony cennych elementów ekosystemu. Projektowane składy odnowień dostosowano do właściwości siedlisk leśnych, przewidziano również szczególne warianty dla chronionych siedlisk przyrodniczych. Sposoby realizacji cięć rębnych (rębnie) dostosowano do wymagań ekologicznych gatunków przewidzianych w docelowych składach gatunkowych drzewostanów z uwzględnieniem potrzeby przebudowy i kształtowania właściwej struktury drzewostanów.

Zapisy *projektu Planu* w wystarczający sposób chronią zasoby przyrodnicze. Nie przewiduje się by mogły, na którymkolwiek etapie, znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. Należy się spodziewać, że sumaryczny wpływ zabiegów przewidzianych w *projekcie Planu* na stan środowiska w Nadleśnictwie Olesno będzie pozytywny przy uwzględnieniu zaleceń zawartych w *Programie ochrony przyrody*.

6. LITERATURA

Biały Kazimierz, Brożek Stanisław, Chojnicki Józef, Czępińska-Kamińska Danuta, Januszek Kazimierz, Kowalkowski Alojzy, Krzyżanowski Adam, Okołowicz Małgorzata, Sienkiewicz Antoni, Skiba Stefan, Wójcik Józef, Zielony Roman. Klasyfikacja gleb leśnych Polski. Warszawa. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych. 2000

Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody crfop.gdos.gov.pl

Dane systemu informacji geograficznej (GIS) RDOŚ Opole, stan na 2018 r.

Danielewicz Władysław. Pawlaczyk Paweł. 2004. Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*). [w]: Herbich J. (red.). Lasy i Bory. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 5

Danielewicz Władysław. Pawlaczyk Paweł. 2004. Kwaśne buczyny.[w]: Herbich J. (red.). Lasy i Bory. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 5., s. 29-31

Danielewicz Władysław. Pawlaczyk Paweł. 2004. Grąd Środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*). [w]: Herbich J. (red.). Lasy i Bory. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 5., s. 29-31

Domaszewicz Barbara, Pac Tomasz, Raczkowska Joanna, Sztrantowicz Halina, Wilamowska Ludmiła. 2017. Leśnictwo. Informacje i opracowania statystyczne. GUS. Warszawa

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wersja ujednolicona)

Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (pol.). Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, 1992

Dz. Urz. Woj. Op. z 2014 poz. 1861. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Smolnik”

Dz. Urz. Woj. Op. z 2016 poz. 1880. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Kamieniec”

- Herbichowa Maria. Potocka Joanna. Kwiatkowski Włodzimierz. 2004. Bory i lasy bagienne. [w:] Herbich J. (red.). Lasy i Bory. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 5
- Herbichowa Maria. Potocka Joanna. 2004. Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe). [w:] Herbich J. (red.). Wody słodkie i torfowiska. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska. Warszawa. T. 2
- Herbichowa Maria. 2004. Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria–Caricetea nigrae*) [w:] Herbich Jerzy (red.). Wody słodkie i torfowiska. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa
- Huturowicz Andrzej. 2004. Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne. [w:] Herbich Jerzy (red.). Wody słodkie i torfowiska. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa
- Klimaszyk Piotr. 2004. Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* [w:] Herbich Jerzy (red.). Wody słodkie i torfowiska. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa
- Kondracki Jerzy. 2014. Geografia regionalna Polski. PWN
- Kożuchowski Krzysztof. 2011. Klimat Polski. PWN. Warszawa
- Lorenc H. (red.). 2005. Atlas klimatu Polski. IMGW. Warszawa
- Matuszkiewicz Jan M. 2008. Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGiPZ PAN. Warszawa
- Narodowy Instytut Dziedzictwa mapy.zabytek.gov.pl
- Pawlaczyk Paweł. 2012. Kwaśne dąbrowy (*Quercetea roburi-petraeae*) [w:] Mróz W. (red.). Monitoring siedlisk przyrodniczych cz. III. Biblioteka Monitoringu środowiska. Warszawa
- Puchalski Wojciech. 2004. Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników. [w:] Herbich Jerzy (red.). Wody słodkie i torfowiska. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa
- Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Olesno 2009-2018 BULiGL o/Brzeg. Brzeg 2008
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r., poz. 2408)

- Solon Jerzy. Chmielewski Tadeusz J. Myga–Piątek Urszula. Kistowski Mariusz. Matuszkiewicz Jan M. Myczkowski Zbigniew. Richling Andrzej. Plit Joanna. Balon Jarosław. Pawłowska Krystyna. Degórski Marek. Milewski Paweł. 2014. Przygotowanie opracowania pt. „Identyfikacja i ocena krajobrazów – metodyka oraz główne założenia”. PAN. Warszawa
- Szoszkiewicz Krzysztof. Gebler. Daniel. Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników. [w]: Mróz Wojciech (red.). Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część II. GIOŚ. Warszawa
- Waloryzacja przyrodnicza nadleśnictwa Olesno 1995 r., 2007 r.
- Woś Alojzy. 1993. Regiony Klimatyczne Polski w świetle częstości występowania różnych typów pogody. Zeszyty Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN. Warszawa
- Zielony Roman. Kliczkowska Anna. 2012. Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych. Warszawa